

IZVJEŠĆE O RADU U 2013. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

- Otkupljena su dva željezna srednjovjekovna mača od Branka Mikulića iz Donje Kupčine (S-4106, S-4107)
- Otkupljena je željezna srednjovjekovna ostruga iz okolice Siska od Ivana Jurišića iz Zagreba (S-4121)

1.2. Terensko istraživanje

- Sisak - Pogorelec: prikupljeni materijal (uglavnom ulomci keramičkih posuda, keramički utezi i pršljenovi i dr.) pripada razdoblju starijeg željeznog doba, a otkriven je i jedan skeletni kasnoantički grob s priložima (5 kom. brončanog novca, stakleni balzamarij, srebrna karičica i perla od zelenog kamena).
- Plitvice: s rekognosciranja prikupljena je manja količina ulomaka keramike, bez posebnih nalaza.
- Končalovići: sakupljen je pokretni arheološki materijal iz tri istražene sonde, uglavnom ulomci keramike).
- Zračna luka Zagreb: prikupljen je pokretni material (uglavnom keramika) iz brončanog doba, mlađeg željeznog doba i ranog srednjeg vijeka.
- Lasinja: prikupljeno je 51 vrećica ulomaka keramičkih posuda, litičkog materijala te komada kućnoga ljepa, 3 posebna nalaza (2 brusna kamena i ulomak cjedila), kao i 1 uzorak ugljena za analizu.

- Viškovci: prikupljena je veća količina ulomaka keramike, litičkog materijala te ulomaka kućnoga ljepa.

1.3. Darovanje

Uz otkup dvaju srednjovjekovnih mačeva Branko Mikulić iz D. Kupčine darovao je i sedam keramičkih posuda od kojih je šest srednjovjekovnih i ranonovovjekovnih (S-4108 – S-4013), a jedna je posuda rimskodobna.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

- Oprani su posebni nalazi pronađeni tijekom istraživanja u 2013. na lokalitetu Sisak - Pogorelac. Oprani su i obrađeni posebni nalazi s istraživanja u 2012. i 2013. na lokalitetu Lasinja. Opran je i signiran keramički materijal s lokaliteta Cugovec – Barbarško, sav materijal s istraživanja lokaliteta Lasinja u 2012. i 2013. godini te nalazi prikupljeni u zaštitnom istraživanju lokaliteta Zračna Luka Zagreb.
- Oprano je oko 700 ulomaka keramike s arheoloških istraživanja 2013. u Varaždinskim Toplicama.
- Tijekom godine redovno su kontrolirani mikroklimatski uvjeti u srednjovjekovnom, antičkom, egipatskom i pretpovijesnom depou kao i u prostoriji za privremenu pohranu predmeta uz svakodnevno održavanje isušivača što se osobito odnosi na period povišene relativne vlažnosti zraka u podrumskim prostorima od 1. svibnja do 31. listopada (Z. Znidarčić, S. Latinović, D. Doračić, M. Gregl). U izložbenim prostorima stalnog postava Pretpovijesne i Egipatske zbirke u kojima se nalaze predmeti izrađeni od organskih materijala poput drva, kosti, tkanina i sl. tijekom zimskih mjeseci korišteni su ovlaživači

zraka radi sprječavanja mogućih oštećenja nastalih uslijed smanjene relativne vlažnosti zraka (D. Doračić, D. Zbukvić).

2.2. Konzervacija

Postupci konzerviranja na arheološkim metalnim predmetima odnose se prije svega na njihovu aktivnu stabilizaciju odnosno na uklanjanje ili neutralizaciju agresivnih soli koje se nalaze u njima. Spomenuti postupci provode se pomoću kemikalija koje mogu ozbiljno naškoditi zdravlju, stoga se primjenjuju uz propisane mjere zaštite djelatnika.

U 2013. godini stabilizirano je ukupno 125 metalnih predmeta od čega 67 željeznih te 58 izrađenih od bakrenih slitina i željeza iz fundusa AMZ-a, Gradskog muzeja Vinkovci, Muzeja Slavonije u Osijeku te Dubrovačkih muzeja. Stabilizacija je provedena standardnom metodom alkalne natrij-sulfitne redukcije za željezne predmete te inhibitorom korozije benzotriazolom (BTA) za predmete od bakrenih slitina. Kako se kod arheološkog željeza radi o dugotrajnom postupku, 28 željeznih predmeta iz Instituta za arheologiju, Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu te Pretpovijesnog, Antičkog i Srednjevjekovnog odjela AMZ-a su u tijeku postupka desalinizacije čiji završetak se očekuje u prvoj polovici 2014. godine (ovisno o količini kloridnih soli u predmetima te brzini njihove ekstrakcije. Postupke stabilizacije zajedno s pripremnim radovima proveli su D. Doračić, S. Latinović te vježbenice E. Balić i A. Grbeša pod stručnim nadzorom voditelja odjela.

2.2.1. Konzervacija na terenu

Varaždinske Toplice, kompleks rimske arhitekture u gradskom parku

- Na antičkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama izvedeni su hitni konzervatorsko-restauratorski radovi na prostoru cijelog lokaliteta (redovito održavanje zidova kupališta i prostora foruma), a sastojali su se od čišćenja, fugiranja i izrada završnih „kapa“. Izvedeni su i radovi na zapadnom potpornom zidu zapadnog trijema foruma, na završnim redovima zida, te su postavljeni veliki kameni blokovi. Za podizanje kamenih blokova korišten je bager koji je preko skele povlačio kamene blokove na zid. Radove je izvodila „Gradnja Havojić“ obrt za graditeljstvo.

- Provedeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na 2 kamena spomenika–reljefa nađena u istaživanjima 2011. god. u Varaždinskim Toplicama (izvođač radova – dipl.restaurator Jenny Pfeifruck i tvrtka Zottmann GmbH)
- U 2013. izvedeni su i konzervatorsko-restauratorski radovi na žbukama i zidnim slikarijama u prostorijama kupališta (tepidarij i sauna). Radove je provela restauratorica Dagmar Dammann (Njemačka).
- Tijekom travnja provedeni su radovi na skidanju zimske zaštite i uređenju lokaliteta, a radovi na postavljanju zimske zaštite provedeni su u studenom. Na prostoru rimskog foruma i zapadno od njega pokriveni su svi osjetljivi dijelovi arhitekture: zidovi zap. trijema i izvorišnog bazena, kanali, kameno opločenje foruma (stiroporom, geotekstilom i PVC folijom). Pokriveni su i zidovi na kojima je ove godine provedena konzervacija, te svi kameni blokovi izvađeni iz izvorišnog bazena, a također i blokovi dignuti sa opločenja foruma. (voditelj istraživanja i radova na zaštiti: D. Kušan Špalj).

Ščitarjevo, Arheološki park

- Krajem travnja i početkom svibnja 2013 god. obavljani su pripremni radovi za otvaranje Arheološkog parka Andautonija: skidanje zimske zaštite i uređenje parka.
- Briga o održavanju terena (košenje, čišćenje manji popravci i sl.) vodila se redovito tijekom cijele sezone (od svibnja do studenog) dok su radovi na postavljanju zimske zaštite obavljani tijekom studenog (radove su nadzirali D. Kušan Špalj, N. Perok).

Žumberak

Tijekom godine u nekoliko se navrata obilazio teren, uglavnom radi kontrole, postavljanja i skidanja zimske zaštite.

- Mrzlo Polje – lokalitet je očišćen i prekriven daskama i ljepenkom.
- Bratelji – Velika Glavičica, otkopanih 10 grobova je očišćeno od korova te prekriveno geotekstilom. Zemlja od iskopa je u potpunosti uklonjena te je pripremljen teren za daljnja istraživanja.
- Bratelji – Ulica, prezentirani „in situ“ grobovi s keramičkim nalazima su očišćeni, keramika je premazana zaštitnim lakom i patinirana. Također se je radilo na preventivnoj zaštiti, restauraciji i kataloškoj obradi građe s lokaliteta.

2.3. Restauracija

- U protekloj godini sasvim je restaurirano ukupno 188 predmeta iz fundusa AMZ-a i 390 predmeta preuzetih na konzervatorsko-restauratorsku obradu iz drugih institucija, sveukupno 578 predmeta. Osim toga, provedeni su i manji kurativni zahvati s ciljem konsolidacije pojedinih oštećenih predmeta te postizanja estetske cjelovitosti kao i zahvati poput uklanjanja ili nanošenja signature na predmete i sl. Spomenuti zahvati provedeni su na 276 predmeta iz fundusa AMZ-a i na 51 predmetu preuzetom na obradu iz drugih institucija.
- Sveukupno je u 2013. godini obrađeno 905 arheoloških predmeta izrađenih od srebra, željeza, bakrenih slitina, jantara, stakla, keramike i kosti.

Predmeti iz fundusa Muzeja

- Pretpovijesni odjel – 81 predmet izrađen od željeza, jantara, bakrenih slitina i keramike (D. Doračić, M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić). Pored navedenog broja, na 245 predmeta izvedeni su manji zahvati kurativne ili estetske prirode (M. Gregl, S. Latinović). Radi se o predmetima različite namjene poput posuda, ogrlica, perli, igli, fibula i sl.
- Antički odjel – 80 predmeta različite namjene poput novca, posuda i sl. izrađenih od željeza, slitina bakra, keramike, stakla i olova (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić). Pored spomenutog broja na 9 predmeta provedeni su manji zahvati kurativne prirode (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić). Također je pregledan veći broj keramičkih ulomaka s lokaliteta Bratelji, istraživanje 2011. godine (M. Gregl).
- Srednjevjekovni odjel – 27 predmeta izrađenih od željeza te slitina bakra (S. Latinović, vježbenice A. Grbeša i E. Balić). Radi se o predmetima poput prstenja, igli, ostruga, nožića, karika i sl. Pored spomenutih predmeta, provedeni su i manji zahvati na 19 predmeta - pisanje inv. broja, nanošenje zaštitnog laka i sl. (S. Latinović)
- Numizmatički odjel – na 2 predmeta (gipsani odljevi medalja) provedeni su manji kurativni zahvati s ciljem konsolidacije predmeta (M. Gregl)
- Egipataski odjel – na 1 predmetu provedena je stabilizacija te ljepljenje na postament (S. Latinović)

Predmeti preuzeti iz drugih institucija

- Institut za arheologiju – 28 predmeta izrađenih od željeza. Radi se uglavnom o građi mlađeg željeznog doba s lokaliteta Zvonimirovo - Veliko kao što su mač, alatke, posude, žrtvenici, koplja, noževi i sl. (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić, vježbenice E. Balić i Ana Grbeša)
- Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu – 28 predmeta izrađenih od željeza i bakrenih slitina. Radi se o predmetima s lokaliteta Kaptol-Gradci - kopljima, sjekirama, karikama, noževima, iglama, maču i sl. (D. Doračić, S. Latinović).
- Muzej Brodskog Posavlja – 4 predmeta izrađena od željeza. Radi se o sjekirama i mačevima (D. Doračić, Z. Znidarčić)
- Gradski muzej Virovitica – 20 predmeta izrađenih od željeza. Radi se o različitim predmetima poput mehanizma klinova, alata, konstruktivnih elemenata i sl. (D. Doračić, vježbenice A. Grbeša, E. Balić)
- Gradski muzej Vukovar – 103 predmeta + 1 replika poput posuda, fibula, privjesaka, apliki, noževa i sl. izrađenih od keramike, željeza i slitina bakra te kosti (D. Doračić, M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić, vježbenice E. Balić i Ana Grbeša). Osim navedenog očišćeno je 60 ulomaka oslikane keramike (M. Gregl)
- Grad Novalja u suradnji s Arheološkim muzejom u Zadru – 1 predmet: pozlaćena srebrna ogrlica (D. Doračić).
- Muzej za umjetnost i obrt – 2 staklene posude (Z. Znidarčić)
- Gradski muzej Požega – 1 stakleni predmet - balzamarij (S. Latinović)
- Muzej Slavonije Osijek – 6 predmeta (S. Latinović, Z. Znidarčić, vježbenice E. Balić i Ana Grbeša)
- Hrvatski povijesni muzej – 1 predmet izrađen od stakla (Z. Znidarčić)
- Gradski muzej Sisak – 1 staklena posuda (Z. Znidarčić)
- Dubrovački muzeji – 194 predmeta izrađena od bakrenih slitina. Radi se uglavnom o novcu, medaljama, iglama i sl. (D. Doračić, S. Latinović)
- Osim navedenog, za potrebe izložbi *Darovi zemlje* i *Transparentna ljepota* također su provedeni manji zahvati s ciljem konsolidacije ili postizanja estetske cjelovitosti na

dodatnih 51 predmeta iz raznih institucija kao što su Gradski muzej Bjelovar, Gradski muzej Sisak, Muzej Slavonije Osijek i dr. (M. Gregl, S. Latinović, Z. Znidarčić)

- Također treba istaknuti konzervatorsko-restauratorsku i arheometrijsku obradu ostave srebrnog posuđa pronađene u Vinkovcima koja se čuva u trezoru muzeja u kontroliranim mikroklimatskim uvjetima. Osnovom ugovora o suradnji između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Arheološkog muzeja u Zagrebu u 2013. godini je u sklopu preliminarnih istraživanja provedena radiografija ostave kao i probna PIXE elementna analiza. Radiografiju su proveli J. Barbić i M. Rastović na Zavodu za zavarivanje i toplinsku tehnologiju u Zagrebu, a snimljeni radiogrami su digitalizirani u laboratoriju British Museuma u Londonu. U suradnji s J. Lang iz British Museuma izvršena je preliminarna interpretacija snimljenih radiograma s ciljem detekcije izvornih tragova obrade kao i korištenih alata. PIXE analiza je provedena na Institutu Ruđer Bošković u Zagrebu. S Rathgen istraživačkim laboratorijem (Staatliche Museen zu Berlin) provedene su konzultacije o mogućnostima analize organskih ostataka u nekim od posuda iz ostave. U laboratoriju Römisch-Germanisches Zentralmuseuma u Mainzu provedeni su testovi čišćenja na temelju kojih je odlučeno da se proces otkrivanja izvorne površine provede kombinacijom kemijskih i mehaničkih metoda uz mogućnost predtretmana niskotlačnom plazmom.
- Građa preuzeta iz drugih ustanova pripada vremenskom rasponu od pretpovijesti pa sve do kasnog srednjeg vijeka i obuhvaća već spomenute predmete različite namjene poput nakita, alata, oružja, posuđa i sl. Na većini metalnih predmeta ustanovljena su umjerena do znatna oštećenja nastala uslijed uznapredovalih korozijskih procesa, te nepravovremenog ili neprikladnog konzervatorsko-restauratorskog tretmana.

2.4. Ostalo

Patiranje rekonstruiranih keramičkih posuda

- Tijekom prvog polugodišta patinirani su rekonstruirani dijelovi na ukupno 84 keramičke posude iz pretpovijesnog odjela muzeja te za potrebe povremenih izložbi (Z. Tomljenović)

Izrada kalupa i kopija

- Za potrebe stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar izrađeno je 12 kopija keramičkih predmeta (posuda, žrtvenika, pršljenova) prema izvornicima iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu (M. Gregl). Od navedenog broja, patiniranje 8 kopija provela je Z. Tomljenović.
- U sklopu nastavka projekta „Zagreb dok ga još ni bilo” napravljena je kopija spomenika Egnatuleja Florentina koji se čuva u Muzeju, koja će biti postavljena u parku Ribnjak (S. Slaviček)

Izrada i patiniranje suvenira

- Za potrebe Museum shopa izliveno je 114 suvenira i napravljen 1 kalup (Z. Tomljenović). Ujedno je patinirano 650 različitih suvenira (M. Gregl, Z. Tomljenović).

Analitička obrada

- Nastavljena je suradnja s Institutom Ruđer Bošković (M. Jakšić, S. Fazinić, T. Tadić), Geološkim odsjekom PMF-a u Zagrebu (H. Posilović) te Zavodom za zavarivanje u Zagrebu (J. Barbić, M. Rastović) kao i Rathegen istraživačkim laboratorijem u Berlinu. Također je dogovorena suradnja s Curt-Engelhorn centrom za arheometrijska istraživanja u Mannheimu (Michael Brauns) na području analize porijekla željezne sirovine u starijem željeznom dobu. Tako su u 2013. godini provedene analize omjera izotopa osmija na dva uzorka željeza s lokaliteta Kaptol-Gradci. Provedene analize trebale bi biti početak šireg istraživanja tijekom kojeg bi se analizirao veći broj uzoraka željeza što bi u konačnici rezultiralo vrijednim spoznajama o porijeklu željezne rude.
- Dati su uzorci za laboratorijska testiranja egipatskog papirusa inv. br. E-602, čija se restauracija planira u 2014. godini u Tekstilnom odjelu Hrvatskog restauratorskog zavoda.
- Metodom sXRF analizirano je petnaest predmeta izrađenih od srebra iz Zbirke mlađeg i starijeg željeznog doba. Rezultati će biti objavljeni u zborniku znanstvenog skupa održanog 2013. u Târgu Mureș u Rumunjskoj. (izbor materijala napravio je I. Drnić, analiza A. Franjić)

- Dr. sc. Hrvoju Posiloviću iz Zavoda za geologiju Hrvatskog geološkog instituta na analizu je predano devet kamenih glačanih alatki s prostora sjeverozapadne Hrvatske (inventarni brojevi: P-6473, P-21297, P-1723, P-1721, P-21323, P-1697, P-1814, P-21349-1 i P-21312-9).

Redovito održavanje i nabava nove opreme

- U protekloj godini izvršeni su popravci UZV dljmeta, mikromotora, destilatora vode te ind. usisavača. Manje popravke na pjeskarnicima proveo je D. Doračić, dok su ostali popravci obavljeni u servisu. Također je proveden redoviti servis isušivača zraka postavljenih u depoima.
- Kako bi se unaprijedila pasivna zaštita u 2013. godini u izložbenim prostorima i depoima nabavljeni su i postavljeni termo-higrometri s mogućnošću konstantnog bilježenja očitanih vrijednosti - tzv. „data loggeri“, a za prostor trezora nabavljen je novi odvlaživač Cuoghi Nader znatno većeg kapaciteta (600 m³/h) budući da postojeći odvlaživači nisu bili dostatni za postizanje optimalnih uvjeta čuvanja.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- U računalnom programu M++ upisano je 9 novih inv. br. za predmete iz *Zbirke zlatnih predmeta* (I. Drnić).
- U računalnom programu M++ upisano je 40 novih inv. br. za predmete s prostora središnje Hrvatske (*Zbirke mlađeg kamenog doba, bakrenog doba i brončanog doba*) te predmeta iz *Japodske zbirke* (brončano i željezno doba). Osim novih inv. br., napravljena je i revizija većeg dijela predmeta s prostora središnje Hrvatske (15 kutija s različitim vrstama materijala) (upisivala A. Đukić u suradnji sa studentima Filozofskog fakulteta u Zagrebu, uz nadzor J. Balen).
- Inventirano je dvadeset predmeta u računalnoj bazi M++ (S-4102-4121). (M. Bunčić)

- Prenosjenje podataka iz postojećih inventarnih knjiga u računalni program NUMIZ, odnosno računalno inventiranje 4498 primjeraka grčkog, rimskog republikanskog i carskog novca, modernog novca i medalja (T. Bilić, M. Nađ)
- Uneseno je 500 inv. jedinica s pridruženim predmetnim fotografijama u M++ (N.Perok, D.Kušan Špalj)
- U muzejsku bazu podataka M++ uneseni ili dopunjeni podaci o 96 predmeta iz *Antičke zbirke* (I. Radman-Livaja)
- U računalni program M++ u Knjigu izlaska upisano je 416 predmeta (A. Solter)
- U računalni program M++ u Knjigu ulaska upisano je 46 predmeta ili skupina predmeta (A. Solter)
- U računalni program M++ u Knjigu pohrane upisane su 2 skupine predmeta (A. Solter)

3.2. Katalog muzejskih predmeta

- Ažurirana je i pripremljena za registraciju prema standardima MDC *Zbirka zlatnih nalaza* Pretpovijesnog odijela, s ukupno 102 predmeta (I. Drnić).
- Kontinuirani rad na dopuni i reviziji inventarnih podataka u datoteci M++. (M. Bunčić, Ž. Demo).
- Kataloška obrada 760 primjeraka rimskog republikanskog novca iz zbirke AMZ-a (T. Bilić)
- Kataloška obrada 109 sadrenih modela pristiglih na natječaj za redovni optjecajni novac Republike Hrvatske 1993. godine (T. Bilić, M. Nađ)
- Kataloška obrada 13 primjeraka grčkog, rimskog, srednjovjekovnog novca i jedne medalje s prikazima ptica (T. Bilić, M. Nađ)
- Kataloška obrada 1642 primjeraka rimskog carskog novca iz Niške Kamenice (A. Bertol, M. Nađ)
- Kataloška obrada 964 primjerka zbirke sjevernoafričkog (880) i makedonskog novca (84) (*Sylloge Nummorum Graecorum*) (I. Mirnik, T. Bilić, M. Nađ, A. Bertol)
- Kataloška obrada 493 primjeraka novca s iskopavanja u episkopalnom kompleksu u Dubrovniku (I. Mirnik)

- Upisana je, fotografirana i registrirana *Zbirka izvaneuropskih kultura* koja sadrži 19 predmeta s područja Iraka, Bliskog istoka i Južne Amerike. Zbirka je pridružena Egipatskom odjelu. Ova zbirka relativno malog broja predmeta organizirana je kako bi se predmeti raznih kultura koji ne pripadaju fundusu niti jedne od postojećih zbirki Arheološkog muzeja u Zagrebu vodili u zasebnoj evidenciji. Riječ je predmetima iz dalekih zemalja koji nemaju veze s nacionalnom arheološkom baštinom, ali ni s faraonskom Egiptom (I. Uranić).

3.3. Fototeka

- Nadopunjena je s cca. 220 fotografija inventiranih predmeta za muzejsku bazu podataka. (M. Bunčić)
- Snimljeno je 22387 digitalnih fotografija za potrebe muzejskih odjela, izdavačku djelatnost Muzeja, vanjske suradnike te dokumentaciju izložbi i događanja u Muzeju (I. Krajcar)
- Skenirano je 719 negativa na staklenim pločama (I. Krajcar)
- Prikupljeno je 2104 fotografija vezanih za izložbenu djelatnost Arheološkog muzeja u Zagrebu te 2159 fotografije vezane za posebna događanja. Sve fotografije su u digitalnom obliku. (A. Solter)
- Tijekom arheološkog iskopavanja rimskog termalnog izvorišta i konzervatorsko-restauratorskih radova na zidovima i na žbukama na arheološkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama snimljeno je oko 2500 digitalnih fotografija.
- Tijekom Dana Andautonije u Ščitarjevu snimljeno je oko 200 digitalnih fotografija.

3.4. Dijateka

- Skenirano je 1131 dijapozitiva za potrebe izložbe *I palača i muzej* (A. Solter, S. Umljenović Došen)
- Skenirano je 163 dijapozitiva za potrebe tiska i pohranu u digitalni arhiv (I. Krajcar)

3.5. Videoteka

- U bazu podataka za sekundarnu dokumentaciju (modul S++ relacijske baze podataka M++) inventirano je 40 videozapisa sa zaključnom inventarnom oznakom v-127. Sva građa koja pristiže digitalna je. (A. Solter)
- Digitalizirane su (sa VHS-a) i pohranjene na diskove razne emisije iz djelovanja Muzeja u trajanju od cca 5 sati. (I. Krajcar)

3.6. Hemeroteka

Prikupljeno je 259 članka u 2013. koji se odnose na djelatnost Arheološkog muzeja u Zagrebu. Inventirani su i upisani u bazu Sekundarne dokumentacije sa zaključnim brojem h-1700. Svi članci koji su prikupljeni tijekom 2013. pohranjeni su u plastične uložnice, a svaka je uložnica dobila naljepnicu s oznakom muzeja, fonda i inventarnim brojem članka te je svaki članak povezan s metapodacima u programu S++. Svi članci su dostupni u pdf verziji. (A. Solter, S. Umljenović)

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

- Nacrtano je 20 tabli srednjovjekovne keramike s Vučedola (A. Ivanković)
- Skenirano, vektorizirano i računalno kolorirano 23 crteža A4 (I. Krajcar)
- Izrada završnih planova iskopavanja: Barbarско 2012. god., Lasinja 2012. i 2013. god., Bribir - Krivače 2013. god., Ždrapanj - Rašinovac 2013. god. (A. Solter)
- 35 plakata je povezano s izložbama i posebnim događanjima. Plakati su inventirani i složeni u ladičare te zaštićeni bezkiselinskim papirom (A. Solter)
- Za potrebe muzejskih i drugih publikacija te muzejske izložbe, nacrtano je: M. Bunčić-1 predmet, I. Dmić-69 predmeta, L. Bakarić-1 rekonstrukcija, 2 predmeta, I. Radman Livaja-1 predmet, I. Uranić-1 crtež, Ž. Demo-4 predmeta, za potrebe Vjesnika 29 predmeta, za I. Ožanić 3 amfore iz Bakra, a zbog stalne posudbe Gradskom muzeju u Vukovaru, u svrhu dokumentacije, nacrtana su 34 predmeta, dok je za stalni postav istog muzeja izrađeno 10 crteža pečatnjaka. (M. Galić)

- Inventirano je i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano 331 crteža, zaključno s brojem DC-833. (M. Galić)
- Izvršeno je 3D lasersko skeniranje svih faza radova na prostoru rimskog foruma i izvorišnog bazena za potrebe izrade dokumentacije rezultata arheoloških istraživanja 2013. god. u Varaždinskim Toplicama. (“Vektra” Varaždin)
- Tijekom istraživanja u Varaždinskim Toplicama nacrtano je 10 crteža - profili i presjeci (D. Kušan Špalj)
- Nacrtano je 37 tabli materijala s brončanodobnog lokaliteta Surčin (izbor materijala S. Mihelić, crtao K. Rončević)
- Nacrtano je osam tabli materijala iz Vukovara te tri table s ukupno dvadeset fibula iz *Japodske zbirke* (izbor materijala napravio je I. Drnić, crtala S. Čule).
- Nacrtano je devetnaest tabli glačanih kamenih nalaza s prostora sjeverozapadne Hrvatske za potrebe stručnog rada za zvanje kustosa, „Glačane kamene alatke s područja sjeverozapadne Hrvatske iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu“ (izbor materijala napravila je Ana Đukić, a crtala S. Čule).

3.8. Stručni arhiv

- Za potrebe izložbe *I palača i muzej* digitalizirano je 332 predmeta iz Arhiva odnosno 2,46 GB podataka (A. Solter).
- U bazu podataka stručnog arhiva Arheološkog muzeja u Zagrebu 2013. dodano je 22 dosjea čime je do sada ubačeno 1483 dosjea / 26.7 GB podataka u pdf formatu odnosno 5 TB u tiff formatu (od slova A do Ž + numizmatički arhiv) (A. Solter).
- Nastavak na upisivanju arhivske građe u bazu Hrvatskog državnog arhiva ARHiNET. Upisane su sve registraturne jedinice vezane za primarnu i sekundarnu muzejsku djelatnost. (A. Solter)
- U arhiv su ubačena dva nova dosjea. Završni broj je Arhiv AMZ 230-I (A. Solter)
- Sva arhivska građa slaže se u kutije po arhivskim i muzeološkim standardima (A. Solter)
- Srednjovjekovna datoteka *Opća bibliografija*: 744 novoupisanih jedinica; stanje: 5934 (Ž. Demo)

3.9. Ostalo

Ostali fondovi sekundarne dokumentacije

3.9.1 Fond izložbi

Dokumentirano je 11 izložbi koje su održane u izložbenim prostorima AMZ-a tijekom 2013. te su prikupljeni svi materijali vezani za te izložbe (plakat, pozivnica, deplijan, katalog), kao i 8 izložbi Arheološkog muzeja u Zagrebu koje su održane izvan muzeja. (A. Solter)

3.9.2 Fond fonoteke

Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 133 audiozapisa, zaključno s brojem fon-309. Sva građa koja pristiže digitalna je. (A. Solter)

3.9.3 Fond posebnih događanja

Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 24 događanja koja su se održala 2013. godine. (A. Solter)

3.9.4 Fond izdavačke djelatnosti

Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 141 publikacija Muzeja sa završnim brojem IZD-141. (S. Umljenović Došen)

3.9.5 Fond evidencije terenskih izvještaja

Inventirano i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano je 81 terenska izvještaja Muzeja sa završnim brojem TER – 81/2012. (S. Umljenović Došen)

3.9.6. Fond evidencije pedagoške djelatnosti

U računalnu bazu sekundarne dokumentacije (S++) pedagoške djelatnosti uvršteni su svi edukativni projekti u 2013. godini zajedno sa svim ostalim edukativnim događanjima tijekom godine, ukupno 140 dokumentirane stavke (Z. Babić)

3.9.7. Fond evidencije o konzervatorsko-restauratorskim radovima

Započeto je upisivanje u dokumentacijski program R++, a povremene bugove koji se pojavljuju uklanjaju djelatnici poduzeća Link 2 tijekom korištenja. Također je u tijeku izrada novog sadržajnog modula za keramiku i staklo.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

Razmjenom, kupovinom, darovima, vlastitim izdanjima i fotokopijama fond knjižnice povećan je za ukupno 674 jedinica knjižnične građe.

4.2. Stručna obrada knjižničnog fonda

Inventirano, katalogizirano i obrađeno 759 jedinica knjižnične građe.

4.3. Zaštita knjižnične građe

U svrhu zaštite knjižnične građe u knjigovežnici je popravljeno i uvezano 37 jedinica knjižnične građe.

4.4. Služba i usluge za korisnike

Rad sa korisnicima

Osim stručnog osoblja Muzeja knjižnicu su koristili i vanjski korisnici.

Čitača u čitaonici: 1672

Izdano jed. knjižnične građe u čitaonici: 5016

Posuđeno uz zadužnicu: 355

4.5. Ostalo

- Tijekom godine poslano je 614 muzejskih publikacija (VAMZ, katalozi, monografije) u razmjenu.
- Nastavljena je katalogizacija i klasifikacija monografskih publikacija iz „Biblioteke dr. Zdenko Vinski i dr. Ksenija Vinski-Gasparini” kao i sustavno evidentiranje posebnih otisaka iz iste biblioteke.
- Završeno je Katalogiziranje i klasificiranje jed. knj. gr. koje su zadužene kod kustosa AMZ (stari fond).
- Nastavljeno je nadopunjivanje i evidentiranje arhiva s muzejskim publikacijama tiskanim tijekom 2013. godine.
- Nastavljena je suradnja s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom (razmjena publikacija, obvezni primjerak i sl.).
- Nastavljen je sustavan rad na pronalaženju i bilježenju knjižnične građe koja se vodi kao izgubljena (tj. nije pronađena na reviziji obavljenoj 2010. godine) pa je tijekom godine pronađeno 21 jedinica knj. građe.
- Međuknjižničnom posudbom posuđeno je 4 jedinica knjižnične građe arheološkim ustanovama u zemlji.
- Nastavljena je suradnja sa studentima volonterima koji su u više navrata pomagali u knjižnici Muzeja.
- Djelatnici knjižnice su aktivno sudjelovali u radu Komisije za muzejske i galerijske knjižnice te visokoškolske i specijalne knjižnice. Djelatnici knjižnice sudjelovali su na radionici pri Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara „Specijalne knjižnice“.
- Knjižnica je aktivno sudjelovala u manifestaciji Noć knjige i u manifestaciji Muzejske pričalice.
- Sudjelovanje na Seminaru za napredne korisnike „K++ informacijski sustav za obradu knjižnične građe u muzejima”.
- Nastavljen je rad na nadogradnji programa za obradu knjižnične građe K++.

5. STALNI POSTAV

5.1. Novi stalni postav

Završeni su stolarski radovi u 6. prostoriji stalnog postava *Antičke zbirke* – u 6. prostoriji biti će prikazana umjetnost, religija i kult. Dovršena je izrada izložbenih vitrina (stolarski radovi), izvedeni su novi zidni podžbukni elektro izvodi za napajanje izložbenih elemenata. Napravljene su tematske legende, lektorirane i prevedene na engleski jezik. Odabir predmeta i legende napravio je I. Radman-Livaja, dok su tekstove preveli S. Mihelić i T. Bilić. Također je napravljen izvedbeni projekt s troškovnikom (izrada M. Beusan, uz stručnu koncepciju Z. Gregla) za dovršenje stalnog postava Antičke zbirke (prostorija 7 – nekropole i rano kršćanstvo).

5.2. Izmjene stalnog postava

Stalni postav *Numizmatičke zbirke* osuvremenjen je sa šest plakata na kojima su predstavljeni sama zbirka, tehnika kovanja novca te različite kategorije numizmatičkih nalaza koji se u zbirci čuvaju.

5.3. Ostalo

Rad na realizaciji Stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar (odabir materijala i pisanje izložbenih panoa): Neolitik i eneolitik, prostorije 2 i 3 (J. Balen), antičko razdoblje (I. Radman-Livaja), Vukovar - Lijeva Bara - višeslojno nalazište, prostorije 8 i 9 (D. Balen-Letunić, pretpovijest, Ž. Demo, srednji vijek)

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

- Za potrebe izložbe *Transparentna ljepota, staklo iz hrvatskih muzeja od pretpovijesti do srednjeg vijeka* izdvojeno je 20 predmeta izrađenih od stakla te je za potrebe kataloga izložbe napisano 8 kataloških jedinica. (L. Bakarić)
- Za potrebe izložbe *Let u prošlost, ptice u arheološkoj baštini*, izdvojen je 1 predmet te je za potrebe kataloga izložbe napisana 1 kataloška jedinica (L. Bakarić)
- Rad na izložbi i pratećem katalogu *Les Iapodes, peuple méconnu. Collections du musée archéologique de Zagreb*, koja će se 2014. održati u Montpellier – Francuska (L. Bakarić)
- Za potrebe kataloga izložbe *Let u prošlost, ptice u arheološkoj baštini* napisana je 1 kataloška jedinica, dok je za potrebe izložbe *I palača i muzej* napisano nekoliko pratećih legendi (J. Balen)
- Obrada građe iz razdoblja mlađeg kamenog doba za potrebe izložbe *Darovi zemlje* (J. Balen)
- Stručna obrada rimskog carskog novca iz ostave iz Niške Kamenice u svrhu objave primjeraka koji se čuvaju u AMZ-u (objave monografije u Katalozima i monografijama Arheološkog muzeja u Zagrebu) (4101 primjerka) (A. Bertol, M. Nađ)
- Stručna obrada novca mazinskog tipa-koji se čuva u AMZ-u (620 primjeraka) (A. Bertol).
- Stručna obrada rimskog republikanskog novca iz zbirke AMZ-a u svrhu objave kataloga cjelokupne zbirke republikanskog novca (760 primjeraka) (T. Bilić)
- Rad na korpusu predcarskog novca pronađenog u Sisku, koji se uglavnom čuva u AMZ-u, u svrhu održavanja predavanja na međunarodnom znanstvenom skupu *Illyrica antiqua 2 – in honorem D. Rendić-Miočević*, kao i objave rada u zborniku skupa (T. Bilić)
- Rad na kasnorepublikanskoj ostavi novca iz Pruda u svrhu objave članka u *Vjesniku arheološkog muzeja u Zagrebu* (T. Bilić)
- Stručna obrada sadrenih modela pristiglih na natječaj za redovni optjecajni novac Republike Hrvatske 1993. godine (109 primjeraka) (T. Bilić, M. Nađ)

- Nastavak znanstvene obrade numizmatičkog materijala s iskopavanja J. Jeličić-Radonić u Remetinovu vrtu u Starome gradu na Hvaru (T. Bilić, I. Mirnik)
- Nastavak s radom na zagrebačkim svescima serije *Sylloge nummorum graecorum* - Makedonski novac i Sjevernoafrički novac – Egipat, Kartaga, Numidija, ranoitalski novac (1112 primjeraka) (T. Bilić, I. Mirnik, M. Nađ).
- Obrada kasnosrednjovjekovnog zlatnog prstena S-3380. (M. Bunčić)
- Obrada srednjovjekovne građe s Vučedola. (M. Bunčić)
- Tekst o istraživanju Vučedola za potrebe izložbe *I palača i muzej*. (M. Bunčić)
- Pripremni radovi za izložbu i popratni katalog *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini*. (M. Bunčić)
- Rad na obradi ranosrednjovjekovnog štitastog prstena blučinskog tipa iz Arheološkog muzeja u Zagrebu (AMZ S-4103); komparativna analiza srodne arheološke građe s područja Austrije, Mađarske, Češke, Slovačke i Slovenije (Ž. Demo)
- Rad na proučavanju, obradi, tumačenju i prezentaciji hrvatske srednjovjekovne materijalne kulture 6.-16. stoljeća. (Ž. Demo)
- Evidentiranje, selekcioniranje i katalogiziranje novo registrirane kasnocarske, istočnogotske i ranobizantske numizmatičke građe kasnog V. i VI. st. (Ž. Demo)
- Rad na pripremi izložbe *Tobolac ranosrednjovjekovnog ratnika - od nalaza do funkcionalne rekonstrukcije*. (Ž. Demo)
- Pripremni radovi za izložbu i popratni katalog *Zlato i srebro srednjeg vijeka u Arheološkom muzeju u Zagrebu*. (Ž. Demo)
- Za potrebe izložbe *Transparentna ljepota, staklo iz hrvatskih muzeja od pretpovijesti do srednjeg vijeka* izdvojen je 1 predmet izrađen od stakla i napisan tekst o proizvodnji staklenih predmeta u mlađem željeznom dobu, a za potrebe kataloga izložbe napisana je jedna kataloška jedinica (I. Drnić)
- Za potrebe izložbe *Let u prošlost, ptice u arheološkoj baštini*, izdvojena su dva predmeta, a za potrebe kataloga izložbe napisane su dvije kataloške jedinice (I. Drnić)
- Analiza građe s lokaliteta Kupinovo u svrhu pisanja monografije (I. Drnić)
- Analiza građe iz razdoblja željeznog doba iz Siska za potrebe doktorske disertacije (I. Drnić).

- Analiza građe iz Vukovara za potrebe predavanja *Latenska kultura na području grada Vukovara* održanog na godišnjem skupu Hrvatskog arheološkog društva u Vukovaru u listopadu 2013. (I. Drnić)
- Za potrebe izložbe *I palača i muzej - život od 19. do 21. stoljeća* obrađen je dio starih crteža koji se mogu pripisati slikaru Omeru Mujadžiću (M. Galić)
- Pripremni radovi za izložbu *Transparentna ljepota* (Z. Gregl)
- Pripremni radovi na projektu „Zagreb dok ga još ni bilo“ – stela Egnatuleja Florentina planira se postaviti na Ribnjaku (Z. Gregl)
- Stručna obrada materijala i dokumentacije s istraživanja iz Varaždinskih Toplica (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich, N. Perok)
- Pripremni radovi za izložbu *Aquae Iasae* koja će se 2014. održati u Ljubljani i Zagrebu (D. Kušan Špalj)
- Za potrebe izložbe *Let u prošlost, ptice u arheološkoj baštini*, izdvojena su 4 predmeta, a za potrebe kataloga izložbe napisane su 4 kataloške jedinice (S. Mihelić)
- Rad na obradi građe s lokaliteta Surčin za potrebe sastavljanja monografije (S. Mihelić)
- Nastavak stručne obrade numizmatičkog materijala (sveukupno 768 primjeraka) s iskopavanja u episkopalnom kompleksu u Dubrovniku (I. Mirnik)
- Odabir antičkog materijala (39 primjeraka novca) za tematsku izložbu u Dubrovačkim muzejima tijekom 2014. god. (I. Mirnik)
- Pisanje tekstova za dva postera izložbe *I palača i muzej* (I. Radman-Livaja)
- Pisanje legendi za prigodnu malu izložbu povodom predavanja Rujane Jeger i prezentacije njene knjige *Bez dlake na jeziku – o psima i ljudima* (I. Radman-Livaja)
- Pisanje novih legendi za dio stalnog postava posvećeng grčkoj kolonizaciji (I. Radman-Livaja)
- Pisanje legendi za lapidarij Arheološkog muzeja i proširenih popratnih tekstova za online legende spomenika u lapidariju (I. Radman-Livaja)
- Pripremni radovi povodom izložbe o Rimu u Galeriji „Klovićevi dvori“ (I. Radman-Livaja)

- Pisanje tekstova za 8 postera izloženih na prigodnoj izložbi u Skopju povodom međunarodnog kongresa „Romanising oriental gods? Religious transformations in the Balkan provinces in the Roman period“ (I. Radman-Livaja)
- Pisanje teksta za potrebe izložbe *Alegorija i Arkadija* u Klovićevim dvorima (I. Radman-Livaja)
- Pisanje kataloških jedinica za potrebe izložbe *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini* (I. Radman-Livaja)
- Pisanje tekstova za katalog izložbe *Les Iapodes, un peuple méconnu*. (I. Radman-Livaja)
- Pripremni radovi za izložbe *I palača i muzej i Jabuka – klub koji ne truli 45 godina* (A. Solter)
- Priprema projekta „Povijest pisama“ koji je najavljen u trogodišnjem planu AMZ-a za 2015. godinu (I. Uranić)
- Rad na monografiji *Uvod u staroegipatski jezik i pismo* (I. Uranić, zajedno s K. Šekrst)

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

- Pregled i determiniranje kompletne građe Srednjovjekovnog odjela radi rada na reviziji i registraciji *Srednjovjekovne zbirke* (M. Bunčić, Ž. Demo).
- Determinacija slijedećih nalaza novca ili medalja (T. Bilić, M. Nađ): iz Štrigove (I. Hiršer, HRZ), iz Topuskog (B. Kuntić-Makvić, Filozofski fakultet), iz novovjekovnog brodoloma (V. Zmajić, HRZ), sa šireg područja općine Orašje (Samostan Tolisa, BiH), svetačke medaljice (A. Azinović Bebek, HRZ), iz Barilovića (PU Karlovačka), svetačke medaljice (M. Baranović), turske medalje iz 1808. (D. Banr), rimskog carskog novca cara Filipa I. (PU Karlovačka), rimskog carskog novca (Z. Kušer, Samoborski muzej)
- Determinacija numizmatičkog materijala (sveukupno 768 primjeraka) s iskopavanja u episkopalnom kompleksu u Dubrovniku (I. Mirnik).

6.3. Revizija građe

- Nastavljen je rad na reviziji građe s lokaliteta Vučedol (*Zbirka nalaza s lokaliteta Vučedol*) (J. Balen, A. Đukić i studenti arheologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).
- Završena revizija materijala s područja sjeverozapadne Hrvatske, te započeta revizija građe s prostora središnje Hrvatske (*Zbirke mlađeg kamenog doba, bakrenog doba, brončanog doba i željeznog doba*) (A. Đukić i studenti arheologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uz nadzor J. Balen).
- Dovršena revizija građe Srednjovjekovnog odjela i izvršena njena registracija pri Ministarstvu kulture Republike Hrvatske s nazivom *Zbirka nalaza srednjovjekovnog doba* (M. Bunčić, Ž. Demo)
- Obavljena je temeljita identifikacija i revizija primjeraka antičkog novca iz Starog Grada na Hvaru u suradnji s Jasnom Jeličić-Radonić. Također je veći dio spomenutog numizmatičkog materijala identificiran prema postojećoj fotografskoj dokumentaciji. Dio primjeraka je svojevremeno obradila pok. Zdenka Dukat, a u tijeku je kataloška obrada još neupisanog materijala na sveukupno 14 ladica.
- Priprema za registraciju *Zbirke Kopač* (2030 primjeraka) (T. Bilić)
- Dovršetak rada na registraciji *Zbirke grčkih vaza* (D. Kušan Špalj)
- Rad na reviziji i registraciji *Zbirke zlatnog i srebrenog nakita* (N. Perok)

Rad na reviziji i registraciji *Zbirke Varaždinske Toplice* i *Zbirke Ščitarjevo* (D. Kušan Špalj, N. Perok)

- Registrirana *Etruščanska zbirka* (I. Radman-Livaja)
- Upisana je, fotografirana, obrađena u programu M++ i registrirana *Zbirka izvaneuropskih kultura* koja sadrži 19 predmeta sa područja Iraka, Bliskog istoka i Južne Amerike (I. Uranić)

6.4. Ekspertize

- Stručnjaci Pretpovijesnog odjela obavili su 17 ekspertiza (L. Bakarić 2, J. Balen 5, I. Drnić 8, S. Mihelić 2)

- Željezna ostruga s trnom iz okolice Siska, donio gosp. Ivan Jurišić iz Zagreba; ekspertiza radi otkupa; 14.05. (M. Bunčić)
- Dva srednjovjekovna željezna mača izvađena iz r. Kupe, donio Branko Mikulić iz Donje Kupčine; ekspertiza s procjenom radi otkupa, 29.01. (Ž. Demo)
- Šest srednjovjekovnih i rano novovjekovnih keramičkih posuda i jedna rimskodobna keramička posuda, donio gosp. Branko Mikulić iz Donje Kupčine; ekspertiza s procjenom radi otkupa, 29. siječnja. (Ž. Demo)
- Srednjovjekovno željezno koplje s krilcima otkriveno u Ludbregu ili okolici, donijela dr.sc. Tajana Pleše iz Hrvatskog restauratorskog zavoda; 25. travnja. (Ž. Demo)
- Kasnorepublikanski denar Bruta i nepotpuni novovjekovni predmet sličan maču, donio student Filip Mitrović iz Zagreba; 05. lipnja. (Ž. Demo)
- Novovjekovni brončani prsten, donijeli službenici Ministarstva unutarnjih poslova radi procjene vrijednosti; 15. listopada. (Ž. Demo; I. Radman Livaja)
- Brončani ranocarski sesterciji careva Antonina Pija, Marka Aurelija i Aleksandra Severa; donio Goran Joldžić iz Zagreba; 17. srpnja. (Ž. Demo)
- Obavljene su ekspertize 4 predmeta čiji su vlasnici naveli da su ih njihovi preci nabavili u Egiptu (I. Uranić): Ekspertiza ušabti figurice potvrđena je kao autentična iz doba Novog kraljevstva; ekspertiza jednog ženskog idola i jedne figure mačke (V. Rokvić) iz staroegipatske produkcije; ekspertiza brončanog kipa Ozirisa (M. Ebenspanger);
- Obavljene pismene (elektroničkom i običnom poštom) i usmene ekspertize za 250 primjeraka novca i medalja (T. Bilić, M. Nađ)
- Obavljeno je približno 16 usmenih ekspertiza (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj, N.Perok, I. Radman-Livaja)
- Pregled arheološke građe pohranjene u zbirci franjevačkog samostana Tolisa s ciljem utvrđivanja stanja očuvanosti te u skladu s time prikladnih uvjeta čuvanja te preporuka za konzervatorsko-restauratorsku obradu (D. Doračić, I. Radman-Livaja)
- Izrada stručnog elaborata o rimskim tesarima iz Carnuntuma, u sklopu suradnje s Arheološkim institutom u Beču (I. Radman-Livaja)
- Ekspertiza za potrebe Policijske uprave zagrebačke (I. Radman-Livaja)

6.5. Posudbe i davanje na uvid

- Franjić je za potrebe pisanja magistarske radnje dat na uvid japodski materijal (L. Bakarić)
- Za potrebe novog stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar na posudbu je predano 30 predmeta iz *Pretpovijesne zbirke* (J. Balen)
- S. Pabst iz Marburga dana je na uvid građa iz kasnobrončanodobnih lokaliteta Bingula Divoš, Veliko Nabrđe i Budinščina (J. Balen)
- S. Težak iz Gradskog muzeja Varaždin posuđena su dva predmeta za izložbu *Varaždinska kovnica Sorlini* (T. Bilić)
- Stavljanje na uvid mačeva iz vremena seobe naroda i ranog srednjeg vijeka (J. Blažić, student arheologija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu). (Ž. Demo)
- Stavljanje na uvid radi 3-D snimanja lubanje iz bjelobrdske groba gr. 141/ž (A. Adamić, studentica iz Zagreba). (Ž. Demo)
- Stavljanje na uvid odabrane ranosrednjovjekovne građe iz Velikog Bukovca (S-2302-2305, 2314-2316, 2323) radi snimanja za publikaciju o Varaždinskoj županiji (Varaždinska županija). (Ž. Demo)
- Stavljanje na uvid podataka i mjera, crteža i fotografija koplja s krilcima s nalazišta Grgurevci - Šuljam u Srijemu (A. Sajdl, postdiplomski student arheologije na Univerzitetu u Beogradu). (Ž. Demo)
- Ranosrednjovjekovni metalni predmeti bjelobrdske kulture s nalazišta Vukovar - Lijeva Bara višekratno stavljeni na uvid radi izradbe kopija za potrebe stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar (Z. Ladiš, akademski kipar i restaurator, Zagreb). (Ž. Demo)
- Kolegi M. Dizdaru iz Instituta za Arheologiju je dano na uvid i crtanje 75 predmeta iz *Zbirke mlađeg željeznog doba* za potrebe izrade studije o srednjem stupnju latenske kulture na prostoru hrvatskog i srpskog Podunavlja (I. Drnić).
- Kolegi D. Božiću iz Inštituta za arheologiju iz Ljubljane dane su na uvid, za potrebe pisanja znanstvenog rada, jedna fibula iz Kastva i jedna fibula iz ostave u Mazinu (I. Drnić).
- M. Leljak data je na uvid građa (rimski stakleni predmeti) s lokaliteta Budva (Z. Gregl)
- Konestra dana je na uvid keramička građa iz Bakra (Z. Gregl)

- D. Ložnjak Dizdar iz Instituta za arheologiju u Zagrebu date su na uvid kasnobrončanodobne fibule (S. Mihelić)
- O. Harlu su za potrebe projekta Lupa (www.ubi-erat-lupa.org) dati na fotografiranje rimski kameni spomenici (I. Radman-Livaja)
- S. Pilipović iz Balkanološkog instituta SANU data je fotografija Zeusa iz Vinče (I. Radman-Livaja)
- J. Davidović iz Muzeja Srema date fotografije starokršćanskih nadgrobnih natpisa iz Sremske Mitrovice (I. Radman-Livaja)
- Muzeju grada Zagreba za potrebe izložbe *Ja, Jacobus apothecarius* posuđeno je 19 predmeta iz fundusa *Antičke zbirke* (I. Radman-Livaja)
- Galeriji Klovićevi Dvori za potrebe izložbe *Alegorija i arkadija – antički motivi u umjetnosti hrvatske moderne* posuđeno 12 predmeta iz fundusa *Antičke zbirke* (I. Radman-Livaja)
- Azinović Bebek snimljeno je 10 digitalnih snimaka iz dosjea Topusko u svrhu arheološkog istraživanja (A. Solter)
- B. Migotti je dan na uvid dosje Daruvara iz arhiva lokaliteta (A. Solter)
- V. Brdar Mustapić data je na uvid dokumentacija o izložbenim vitrinama i namještaju Arheološkog muzeja u Zagrebu (A. Solter)
- M. Sečkar je data na uvid dokumentacija s iskopavanja lokaliteta Frakašavec (A. Solter)
- M. Cepetić je dan na uvid dosje Čazma iz arhiva lokaliteta (A. Solter)

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima (sa izlaganjem, bez izlaganja)

- 24.-25. lipnja 2013. Sudjelovanje tri djelatnika Muzeja u radu kongresa *Welcome Croatia - Croatia at the Crossroads* u Londonu.
  - I. Radman-Livaja održao je predavanje *Immigrants from other areas of the Roman Empire documented on Siscia lead tags,*
  - S. Mihelić *Multiculturalists before we knew it: keeping pace with Bronze Age trends,*
  - J. Balen *Central European influences and the development of eneolithic cultures between the Sava and Drava rivers*

- 12.–15. rujna 2013. Sudjelovanje na međunarodnom znanstvenom skupu *Illyrica antiqua 2 – in honorem D. Rendić-Miočević, Šibenik*
J. Balen održala je pozdravni govor na otvorenju skupa,
T. Bilić održao je izlaganje pod naslovom *Pre-Imperial coinage from Sisak*, a
I. Radman-Livaja pedavanje pod naslovom *The issue of peregrine polyonony on Siscia lead tags*.
- 7.-11. listopada 2013. Sudjelovanje nekoliko djelatnika Muzeja na godišnjem znanstvenom skupu Hrvatskog arheološkog društva održanog u Vukovaru:
  - M. Bunčić: naslov predavanja: *Srednjovjekovni nalazi s vučedolskog Gradca*, naslov postera: *Kasnosrednjovjekovna kapuljača s Vučedola*,
  - S. Mihelić: *Dalj-Vukovar-Sotin-Šarengrad-Ilok – središta u Podunavlju na početku željeznog doba* (u suradnji s D. Ložnjak-Dizdar) i *The Composition of Inlays in Encrusted Ceramics from the Pannonian Plain* (u suradnji s J. Sofaer i S. Roberts),
  - I. Drnić: *Latenska kultura na području grada Vukovara*,
  - J. Balen: *Eneolitičke kulture na prostoru istočne Slavonije i Srijema*
- 28. i 29. studenog 2013. Sudjelovanje na skupu *Metodologija i arheometrija - stanje i smjernice*, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (J. Balen, I. Drnić, A. Solter).
  - A. Solter održala je predavanje *3D skeniranje izabranih predmeta A kategorije iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu* (zajedno s Dubravkom Gajskim),
  - I. Drnić održao je predavanje *Arheometalurška istraživanja na predmetima latenske kulture s prostora južne Panonije*, a
  - J. Balen održala je predavanje *Neolitička kamena industrija na području istočne Hrvatske* (zajedno s D. Rajković)
- 4.-8. rujna 2013. Sudjelovanje na skupu *19th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists Pilsen* (J. Balen, I. Drnić, S. Mihelić, A. Solter).
  - S. Mihelić održao je dva predavanja: *Western Sarmia in the Middle and Late Bronze Age (17th-12th c. BC)* i *Let them wear helmets: Technological underpinnings of the evolution of Bronze Age elites in Southern Pannonia*, sastavljenim u suradnji s D. Ložnjak-Dizdar), a
  - I. Drnić održao je predavanje *Segestica – A Late Iron Age production and distribution centre of south Pannonia*

- 22.-25. listopada 2013. Sudjelovanje sa izlaganjem na 3. Međunarodnom stručno znanstvenom skupu *Dani Stjepana Gunjače - Hrvatska srednjovjekovna povijesno arheološka baština: Međunarodne teme*, Split; naslov izlaganja: *Ponovno o tobolcu ranosrednjovjekovnog vukovarskog ratnika (povodom izradbe i izložbene prezentacije jedne njegove funkcionalne rekonstrukcije)* (Ž. Demo)
- 20. veljače 2013. Sudjelovanje na okruglom stolu *Mlađe željezno doba između Drave i sjevernog Jadrana* održanom na Institutu za arheologiju u Zagrebu s predavanjem *Željeznodobno naselje na prostoru grada Siska* (I. Drnić)
- 23.-25. listopada 2013. Sudjelovanje na 1. Skupu muzejskih dokumentarista Hrvatske *Dokumentacija danas* od, u Rijeci, s predavanjem *Arheološki crtež - mogućnosti povezivanja s fondovima sekundarne dokumentacije* (M. Galić)
- 4. listopada 2013. Sudjelovanje na seminaru *Ekonomska vrijednost baštine kao poticaj turizmu*, održanom u Kuli Jankovića u Islamu Grčkom, s predavanjem *Potencijali korištenja arheološke baštine u turizmu* (S. Mihelić)
- 28. studenog 2013. Sudjelovanje na I. Stručnom skupu o arheološkom turizmu, održanom u Splitu, s predavanjem *Pojam arheološkog turizma i njegov značaj u unapređenju turizma na određenom destinacijskom području. Primjer itinerera na nacionalnom nivou – Put neandertalca* (S. Mihelić)
- 21. studenog 2013. Sudjelovanje na okruglom stolu *Tematski programi u zaštićenim područjima prirode*, održanom u NP Risnjak, Crni Lug, s predavanjem *Arheološka perspektiva (i perspektive) tematskih programa u zaštićenim područjima prirode* (S. Mihelić). U radu okruglog stola sudjelovala je i Z. Babić.
- Održano predavanje *Ostava rimskog brončanog posuđa kod sela Sopje* na znanstvenom kolokviju *Ostave rimskog luksuznog posuđa u Hrvatskoj* održanom u Splitu, u organizaciji Instituta za povijest umjetnosti. (I. Radman-Livaja)
- 10.-14. lipnja 2013. Sudjelovanje u radu XVIII kongresa o rimskoj vojnoj opremi u Kopenhagenu, s posterom naslovljenim *An old find rediscovered: a Roman spatha from Cornacum in the holdings of the Zagreb Archaeological Museum* (I. Radman-Livaja, u koautorstvu s Ivanom Drnićem).

- 3. srpnja 2013. Sudjelovanje na skupu Otvoreni dan Instituta za arheologiju: *Arheološka dokumentacija – jučer, danas, sutra*, Zagreb s predavanjem *Predmet, dokumentacija, arhiv - baza podataka Arheološkog muzeja u Zagrebu* (A. Solter)
- 19.-22. lipnja 2013. Sudjelovanje na znanstvenom kongresu *First Vaticani Coffin Conference* održanoj u Rimu od, o sarkofazima iz trećeg prijelaznog razdoblja sa temom *The Third Intermediate Period Mummies And The Coffins from the Archaeological Museum in Zagreb* (I. Uranić)
- Sudjelovanje na stručnom skupu 5. Susreti restauratora i preparatora HMD-a (svi djelatnici Konzervatorsko-restauratorskog odjela). Prezentirani plakati: D. Doračić: *Konzerviranje i restauriranje pretpovijesnog mača tipa Kostel izrađenog od slitine bakra, kositra i olova*; M. Gregl: *Restauratorski radovi na plitici s lokaliteta Kaptol-Gradci*; S. Latinović: *Konzervatorsko-restauratorska obrada pozlaćene fibule iz rimskog perioda*; Z. Tomljenović: *Restauratorski radovi na keramičkoj posudi*; Z. Znidarčić: *Restauracija i rekonstrukcija antičke čaše iz Vinkovaca*
- 14.-16. lipnja 2013. Sudjelovanje s poster-izlaganjem na 50. jubilarnom kongresu Historical Metallurgy Society, London. Izrada i prezentacija postera provedeni su u suradnji s Hrvojem Potrebićem s Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu te Rolanda Schwaba iz Curt-Engelhorn centra za arheometriju u Mannheimu. Naziv plakata je *Conservation-restoration and investigation of the early iron age iron sword from Kaptol, Croatia* (D. Doračić).
- 6.-11. listopada 2013. Sudjelovanje na trienalnom skupu ICOM-CC radne skupine za staklo, vitraje i keramiku održanom u Amsterdamu, pod nazivom *Recent advances in glass, stained glass and ceramics conservation* (Z. Znidarčić)
- 27.-30. studenog 2013. Sudjelovanje na 17. seminaru *Arhivi, muzeji i knjižnice* u Poreču (Z. Babić, D. Doračić, S. Latinović). Na skupu je D. Doračić bio voditelj i moderator konzervatorsko-restauratorske radionice. Tema radionice bila je *Istraživački aspekt konzervatorsko-restauratorskog procesa* i sastojala se od 7 predavanja iz različitih segmenata konzervatorsko-restauratorske djelatnosti uključujući arheološku, etnografsku, tehničku, arhivsku, knjižničnu i umjetničku baštinu. Z. Babić sudjelovala je unutar radionice AKM *Pedagogija s izlaganjem i radionicom Pišemo i čitamo hijeroglife – popularna radionica Arheološkog muzeja u Zagrebu*.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika (u okviru muzejske djelatnosti)

- Babić, Zorica. 18. muzejska edukativna akcija *Muzejske pričalice, 18. travnja – 18. svibnja 2013. godine* // Vijesti muzealaca i konzervatora, 2013, u tisku.
- Bakarić, Lidija, Mihelić, Sanjin. *Nacionalni park Plitvička jezera* // Hrvatski arheološki godišnjak, IX, 2012, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Bilić, Tomislav, Mirnik, Ivan, Nađ, Miroslav. *Dva desetljeća hrvatske kune* // Katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2013.
- Bilić, Tomislav. *Ivan Mirnik – životopis* // Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu 45/2012, 9-13.
- Bilić, Tomislav. *Ivan Mirnik – bibliografija* // Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu 45/2012, 15-35.
- Bilić, Tomislav. kat. jedinice 4, 44-47, 66, 71, 93-94 // u Bunčić, M. (ur.): *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini*. Katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, 2013, 20, 33-34, 39, 42, 48.
- Bunčić, Maja. *Izložba „I palača i muzej“*, Arheološki muzej u Zagrebu, 4. travnja – 2. lipnja 2013 // *Obavijesti HAD-a*, god. XLV, Zagreb, 2013, 99-101.
- Bunčić, Maja. *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini* // Katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2013.
- Demo, Željko. *Katalozi i monografije arheoloških nalazišta (o nekim aspektima muzejskog izdavaštva matičnih arheoloških muzeja Republike Hrvatske)*, u: „Što je to muzejski katalog“, ured./ed. Snježana Radovanlija Mileusnić, Biblioteka Kako objaviti dobru muzejsku knjigu, Knj. 1, Zagreb 2013, 127-145 [bez sažetka/no summary] — ISBN 978-953-6664-32-0
- Doračić, Damir. *Susreti Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva – prvih 5 godina* // Vijesti muzealaca i konzervatora, 1-4, 2012. (u tisku)
- Doračić, Damir. *Konzervatorsko-restauratorska radionica: Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije AKM građe* // Arhivi, knjižnice, muzeji 16: Zbornik radova, HKD, Zagreb, 2012.
- Gregl, Zoran. *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja, od pretpovijesti do srednjeg vijeka* // Katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2013.

- Kušan Špalj, Dora, Nemeth-Ehrlich, Dorica. *Aquae Iasae – Varaždinske Toplice – istraživanja 2011* // HAG (u tisku)
- Mihelić, Sanjin. *Stari grad Novigrad na Dobri* // Hrvatski arheološki godišnjak, IX, 2012, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Mihelić, Sanjin. *Končalovići - Gradina* // Hrvatski arheološki godišnjak, IX, 2012, ed. Ministarstva kulture, u tisku. (u suradnji s K. Ragužem)
- Mihelić, Sanjin. *Lič - Turanj* // Hrvatski arheološki godišnjak, IX, 2012, ed. Ministarstva kulture, u tisku. (u suradnji s P. Androić)
- Mihelić, Sanjin. *Zaštitna arheološka istraživanja Arheološkog muzeja u Zagrebu na Starom gradu Novigradu na Dobri*, monografija *Župa Novigrad na Dobri*, Novigrad na Dobri.
- Miloglav, Ina; Balen Jacqueline, *Analiza lipida u stjenkama keramičkih posuda - metoda, uzorkovanje i interpretacija* // Obavijesti - Hrvatsko arheološko društvo, XLV, 2013, 9-16.
- Nađ, Miroslav. kat. jedinice 12, 27, 39, 64, 65 // u Bunčić, M. (ur.): *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini*. Katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, 2013, 21, 24, 29, 37.
- Solter, Ana. *Arheološki muzej u Zagrebu –neostvoreni projekti* // Zbornik radova 2. kongresa hrvatskih muzealaca – Muzeji i arhitektura u Hrvatskoj, Hrvatsko muzejsko društvo, 2013, 214-218.
- Uranić, Igor. *Životi Egipćana* // serija Opera Varia, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2013.
- Vander Linden, Marc; Orton, David; Pandžić, Ivana; Đurđević, Milan; Vujinović, Bojan; Srdić, Ljubica; Balen, Jacqueline; Forenbaher, Stašo; Mihailović, Dušan; Gazivoda, Dejan; Hopkinson, Terry; Marriner, Gary; Rajkovača, Tonko; French, Charles; Miracle, Preston, *EUROFARM: comparison and modelling of early farming and associated technologies in Europe* // *Antiquity*, 87, 2013, 336

6.8. Stručno usavršavanje

- Stručno putovanje u Berlin, obilazak muzejskih postava u Altes Museum, Neues Museum, Pergamonmuseum, DDR Museum, Filmmuseum; 10.-14.03. (stručni djelatnici muzeja)
- Sudjelovanje u sklopu programa *Kako objaviti dobru muzejsku knjigu?* na radionici *Nakladnički izazovi za muzeje - publikacije za osobe s invaliditetom* održane u Muzejskom dokumentacijskom centru (Z. Babić)
- Sudjelovanje na radionici namijenjenoj muzejskim pedagozima i muzejskim djelatnicima koji se bave muzejskom edukacijom na temu *Umrežavanje i zajednički projekti, primjeri dobre prakse i rješavanje problema* održane u Muzeju suvremene umjetnosti; prezentacija 18. muzejske edukativne akcije „Muzejske pričalice“ (Z. Babić)
- Uz pohađanje Poslijediplomskog doktorskog studija arheologije održan je seminar pod naslovom *Sigillum domini Tripco: zlatni pečatni prsten iz Arheološkog muzeja u Zagrebu*; 27.09. (M. Bunčić)
- Stručno putovanje u Milano, obilazak stalnog postava u Civico Museo Archeologico, bazilikalnog kompleksa sv. Ambrozija i razgledanje izložbe *Costantino 313 d.C.* u Palazzo Reale di Milano; 15.03. (Ž. Demo)
- Sudjelovanje na predavljanju programa Grundvig i Leonardo da Vinci, EU fondovi, 12.2.2013. (B. Ivić)
- Sudjelovanje na predavanju o EU fondovima, potpora umjetnosti – raznolike europske prakse - Novinarski dom (B. Ivić)
- Sudjelovanje za seminaru Upravljanje marketingom (B. Ivić)
- Sudjelovanje na predavljanju Samsungove touch screen tehnologije namijenjene kulturnim ustanovama (B. Ivić)
- Sudjelovanje na radionici S++ u MDC-u (S. Škrinjarić)
- Sudjelovanje na Okruglom stolu *Kako osmisliti plakat uz Dan muzeja* u MDC-u (S. Škrinjarić)
- U razdoblju od 07. 03. 2013. do 13. 06. 2013. god. pohađao na FF Sveučilišta u Zagrebu tečaj „Uvod u digitalnu obradu arheološke dokumentacije“ (S. Škrinjarić)

- U prosincu 2013. godini slijedeći djelatnici Muzeja također su polagali stručne ispite: kustoski ispit (M. Nađ), ispit za restauratora (S. Latinović) i preparatora (M. Gregl)
- Tijekom 2013. godine preko Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na osnovi Uvjeta i načinima za korištenje sredstava za provođenje mjera za poticanje zapošljavanja putem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, čiju primjenu je Vlada Republike Hrvatske odlukom na sjednici održanoj 15. studenoga 2012. produžila do 01. srpnja 2013. te javnog poziva za podnošenje zahtjeva za korištenje sredstava za poticanje zapošljavanja u 2012. godini, objavljen od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Arheološki muzej u Zagrebu primio je na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa četiri pripravnika (polaznika) i to osposobljavanje za rad na poslove kustosa: Sunčica Nagradić Habus (1. kolovoza 2012. do 31. srpnja 2013.), Sanja Umljenović (15. svibnja 2012. do 14. svibnja 2013.), Ana Đukić (10. travnja 2012. do 9. travnja 2013.), na poslovima dipl. knjižničara Jelena Bolkovac (15. svibnja 2012. do 14. svibnja 2013.). U 2013. na poslovima muzejskog tehničara sklopljen je ugovor o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa s Gordanom Posavcem (od 20.5.2013. do 19.5.2014.). Navedeni polaznici stručnog osposobljavanja za rad, osposobljavaju se za samostalni rad pod mentorstvom djelatnika Muzeja: R. Heide, Z. Gregl, I. Radman-Livaja, D. Kušan Špalj, D. Doračić, M. Kršnjavi, A. Solter). Također, Muzej je snosio troškove polaganja stručnog ispita za kustosa za S. Nagradić Habus, S. Umljenović, A. Đukić te ispita za knjižničare za J. Bolkovac.
- Nakon obavljene studentske prakse te završetka studija arheologije, Edina Balić i Ana Grbeša nastavile su usavršavanje na području konzerviranja i restauriranja arheološke građe u periodu od 2. siječnja – 30. lipnja 2013. godine. pod stručnim vodstvom D. Doračića.
- U okviru matičnosti, na stručnom usavršavanju u Arheološkom muzeju u Zagrebu na području restauriranja arheoloških metalnih predmeta boravili su također Vedran Mesarić, preparator (od 4. studenog 2013. do 31. siječnja 2014.) te Mario Kauzlarić, viši restaurator iz Muzeja Brodskog Posavlja (18.-22. studenog 2013.)

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Članica stručnog povjerenstva za ocjenu doktorskog rada i članica stručnog povjerenstva za obranu doktorskog rada Ive Kaić i Marije Mihaljević (J. Balen)
- Članica stručnog povjerenstva za ocjenu doktorskog rada Andrijane Pravidur (J. Balen)
- Konzultacije oko diplomskih radnji s Jelenom Boras i Josipom Zorićem, kao i doktorskih radnji s Leom Čataj i Anom Grabundžijom (J. Balen).
- J. Balen članica je Hrvatskog muzejskog vijeća i članica upravnih vijeća Muzeja Mimara i Muzeja Slavonije Osijek. Članica je povjerenstva za utvrđivanje postojanja uvjeta za osnivanje Muzeja grada Preloga i stručnog povjerenstva za praćenje rada na izvedbi stalnog postava Gradskog muzeja Vukovar.
- Mentorstvo na poslijediplomskom doktorskome studiju arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odsjek za arheologiju, M. Nađu, Z. Ettinger, R. Kavazoviću i A. Bertol (I. Mirnik, T. Bilić)
- Konzultacije s diplomandom K. Perkovićem na izradi diplomskog rada na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu (T. Bilić)
- Predsjedavajući Stručnog povjerenstva za davanje mišljenja o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje znanstvenog savjetnika za područje humanističkih znanosti, polje arheologija (1). (Ž. Demo)
- Član Stručnog povjerenstva za davanje mišljenja o ispunjavanju uvjeta za izbor u zvanje znanstvenog suradnika za područje humanističkih znanosti, polje arheologija (3). (Ž. Demo)
- Član Stručnog povjerenstva za ocjenu doktorskog rada i član stručnog povjerenstva za obranu doktorskog rada znanstvene novakinje Ane Pavlović (20.3.) i mr.sc. Mirsada Sijarića (02.07.). (Ž. Demo)
- Član Stručnog povjerenstva za ocjenjivanje stručnih i znanstvenih radova u muzejskoj struci onih osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višeg kustosa i muzejskog savjetnika (15.04; 28.10). (Ž. Demo)
- Mentorstvo doktorske disertacije kustosice Maje Bunčić (Srednjovjekovni odjel, Arheološki muzej u Zagrebu); ko-mentorstvo doktorske disertacije kustosa Miroslava Nađa (Numizmatički odjel, Arheološki muzej u Zagrebu). (Ž. Demo)

- Član Stručnog povjerenstva za ocjenu teme Danijele Roksandić na Poslijediplomskom doktorskom studiju arheologije. (Ž. Demo)
- Sudjelovanje u svojstvu ko-mentora u radu zajedničkih seminara poslijediplomskog dokorskog studija Srednjovjekovne arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (01.03. i 27.09.). (Ž. Demo)
- Konzultacije vezane uz doktorski rad načelnika za arheologiju Zemaljskog muzeja u Sarajevu Mirsada Sijarića (Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine), znan. novakinje Ane Pavlović (Odsjeku za arheologiju Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), kustosice Anite Rapan-Papeše (Gradski muzej Vinkovci) te Vinite Ramljak i Borisa Magdića (polaznici dokorskog studija na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu). (Ž. Demo)
- Stručne konzultacije s područja srednjovjekovne i ranonovovijekovne arheologije s kolegama iz Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika (M. Petrincec, T. Šeparović, M. Zekan), Arheološkog muzeja - Zadar (M. Jurić, S. Gluščević), Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru (A. Uglešić, T. Fabijanić), Instituta za arheologiju (T. Sekelj-Ivančan, T. Tkalčec, Z. Marković), Muzeja Slavonije (Z. Bojčić), Arheološkog muzeja Istre (Ž. Ujčić), Služba za arheološku baštinu Hrvatskog restauratorskog zavoda (A. Azinović Bebek, T. Pleše), Antropološki centar HAZU (M. Šlaus, M. Novak, Ž. Bedić), Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (M. Miličević Bradač, M. Sanader, K. Filipec), B. Mašić (Muzej grada Zagreba), Muzejski dokumentacijski centar (Višnja Zgaga, Vladimira Pavić); Muzej grada Koprivnice (Robert Čimin); Gradski muzej Varaždin (Marina Šimek); P. Kos i T. Knific (Narodni muzej Slovenije). (Ž. Demo)
- D. Doračić je mentor za izradu pismenog rada i ispitivač dijela stručnog ispita koji se odnosi na suvremene metode konzervatorsko-restauratorske zaštite muzejske građe za muzejsko zvanje restaurator metala, keramike i stakla te preparator metala te član Stručnog povjerenstva Hrvatskog muzejskog vijeća za ocjenjivanje stručnih i znanstvenih radova u muzejskoj struci onih osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višega muzejskoga pedagoga, muzejskoga pedagoga savjetnika, višega dokumentarista, dokumentarista savjetnika, višega informatičara, informatičara savjetnika, višega restauratora, restauratora savjetnika, višega preparatora, višega muzejskoga tehničara i višega fotografa.

- D. Doračić je voditelj projekta konzervatorsko-restauratorske i analitičke obrade ostave srebra iz Vinkovaca.
- Stručni djelatnici u okviru matičnosti u više su navrata pružali stručnu pomoć raznim muzejima. Poslove matičara 1. razine za arheološke muzeje obavlja J. Balen.
- U okviru matične djelatnosti tijekom 2013. godine nastavljen je nadzor te pomoć pri preventivnoj zaštiti arheološke građe u nekoliko muzejskih institucija. Tako je u Gradskom muzeju Varaždin dana 6. ožujka izvršen pregled dijela ostave rimskog novca iz Petrijanca te su sukladno zatečenom stanju dane preporuke za čuvanje te eventualnu daljnu obradu ostave (D. Doračić).
- Također je pružena pomoć muzejima bez restauratorske radionice poput Gradskog muzeja Vukovar pri restauriranju i aktivnoj stabilizaciji ugrožene arheološke građe. Isto tako, kao središnja ustanova na području konzerviranja i restauriranja arheološke građe, Muzej je u više navrata pružao stručnu pomoć raznim institucijama - Arheološki muzej Zadar, Muzej Slavonije Osijek, Gradski muzej Vinkovci, Hrvatski restauratorski zavod, Hrvatski povijesni muzej te Gradski muzej Vukovar (D. Doračić, M. Gregl, Z. Znidarčić).
- Redovite konzultacije i stručna pomoć u izradi seminarskih radova studentima Sveučilišta u Zadru, Odjela za informatologiju i komunikologiju, preddiplomskog studija *Kultura i turizam* i Odsjeka za informacijske znanosti, Katedre za muzeologiju i upravljanje baštinom, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (S. Mijač Božek)
- Solter članica je radne skupine za muzejsku građu za izradu Strategije digitalizacije muzejske građe do 2020. godine

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

- Uredništvo kataloga izložbe *Dva desetljeća hrvatske kune*, Zagreb, 2013 (T. Bilić).
- Član međunarodnog uredništva znanstvenog časopisa „Situla”, glasila Narodnog muzeja Slovenije, Ljubljana. (Ž. Demo)
- Član međunarodnog uredništva znanstvenog časopisa „Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu”, glasila Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Sarajevo. (Ž. Demo)

- Članovi uredništva muzejskog časopisa „Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu”. (J. Balen, T. Bilić, Ž. Demo, Z. Gregl, I. Radman-Livaja). I. Cvitan je glavna urednica časopisa VAMZ.
- Predsjednik znanstvenog uredništva Zbornik radova znanstvenog skupa „Hrvatska arheologija i Aachenski mir, 812.-2012.“ / „Croatian Archaeology and the Treaty of Aachen, 812-2012“ održanog u Zadaru, 29.11.-1.12. 2012. (Ž. Demo)
- Recenzije osam članaka za Zbornik radova znanstvenog skupa „Hrvatska arheologija i Aachenski mir, 812.-2012.“ (7) i članka za Zbornik „Iovia” (1). (Ž. Demo)
- Recenzije stručnih tekstova za časopis „Portal - Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda i Zbornik dubrovačkih muzeja” (D. Doračić).
- Recenzija članka za časopis „Portal, Hrvatskoga restauratorskog zavoda” (D. Kušan Špalj)
- Recenzije radova za časopise: „Histrina Antiqua, Opuscula Archaeologica, Acta Medico-Historica Adriatica” (I. Radman-Livaja)
- Zbornik “Proceedings of the XVIIth Roman Military Equipment Conference: Weapons and Military Equipment in a Funerary Context”, Zagreb, 2013 (urednici: M. Sanader, A. Rendić-Miočević, D. Tončinić, I. Radman-Livaja)
- Uređivanje kataloga izložbe *Transparentna ljepota* (Z. Gregl)
- S. Latinović je urednica prateće publikacije „Susreti Sekcije restauratora i preaparatora HMD-a”.
- Recenzija članka *Egiptomanija u svjetskoj i hrvatskoj arhitekturi* za časopis „Povijesni prilozi“ 2013. (I. Uranić)

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

- Pojedini djelatnici Muzeja članovi su Hrvatskog arheološkog društva (A. Solter, M. Bučić, I. Drnić, L. Bakarić, I. Radman-Livaja, S. Mihelić). J. Balen aktualna je predsjednica Društva.
- Nekoliko muzejskih djelatnika članovi su Hrvatskog muzejskog društva (J. Balen, L. Bakarić, S. Mihelić, I. Uranić), a S. Latinović je tajnica Hrvatskog muzejskog društva. Svi djelatnici Konzervatorsko-restauratorskog odjela članovi su Sekcije restauratora i

preparatora Hrvatskog muzejskog društva. D. Doračić je član Izvršnog odbora Hrvatskog muzejskog društva te predsjednik Sekcije restauratora i preparatora HMD-a. Muzejska pedagoginja Z. Babić član je Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju HMD-a

- J. Balen, I. Drnić, S. Mihelić i A. Solter članovi su Europske asocijacije arheologa (European Association of Archaeologists)
- Članstvo u Centru za eksperimentalnu arheologiju (M. Bunčić)
- Članstvo u europskoj arheološkoj udruzi "Instrumentum" (I. Radman-Livaja)
- Članstvo u International Association of Egyptologists (I. Uranić)

6.12. Informatički poslovi muzeja

- Koordinacija unosa podataka u muzejsku bazu M++ (J. Balen)
- Suradnja s Numizmatičkim kabinetom Narodnog muzeja u Ljubljani te usavršavanje i servisiranje računalnog programa NUMIZ za obradu numizmatičke građe. Otkupljena je nova verzija programa NUMIZ (© Numizmatički kabinet Narodnoga muzeja u Ljubljani), a u tijeku je prilagođavanje programa potrebama Numizmatičke zbirke AMZ-a u suradnji s tvrtkom Logon d.o.o.
- Rad u KONTO programu: Museum shop (S. Mijač Božek), skladište muzejskih izdanja (S. Škrinjarić)
- Održavanje web stranica Muzeja (S. Mijač Božek, B. Ivić). Portal Pedagoškog odjela „Arhimir“ ažurira Z. Babić, a portal „Izdavaštvo“ S. Škrinjarić. Prijevodi na engleski jezik korišteni na internetskoj stranici AMZ-a: T. Bilić i S. Mihelić.
- Održavanje Facebook stranica Muzeja (B. Ivić). Održavanje i ažuriranje pedagoških programa na Facebook stranici (Z. Babić)
- Zbirka replika – obrada i unos oko 60 predmeta (S. Mijač Božek)
- Tijekom godine održavane su web stranice Arheološkog parka Andautonija (www.andautonia.com) (D. Kušan Špalj)
- U sklopu trogodišnjeg projekta „Virtualni muzej“ završeno je 3D skeniranje slijedećih artefakata: posuda u obliku golubice P-Vč 8201, terina, inv. P-Vč 8223, kalup inv. P-Vč 8013 i sjekira inv. P-Vč 8012, glava djevojke iz Solina, KS76, ulomak kamene grede s natpisom kneza Branimira, KSS-788, procesijsko raspelo, S-1992, dva askosa P7103 (A.

Solter i D. Gajski, Katedra za fotogrametriju i daljinska istraživanja Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu)

- Koordinacija unosa podataka u muzejsku bazu S++ (A. Solter)
- Koordinacija informatičkih poslova u Muzeju (A. Solter)
- Koordinacija unosa podataka u Arhinet (A. Solter)
- Stvaranje baze podataka stručnog arhiva Arheološkog muzeja u Zagrebu. Do sada je u bazu ubačeno 1483 dosjea / 26.7 GB podataka u pdf formatu odnosno 5 TB u tiff formatu (od slova A do Ž + numizmatički arhiv) ArhivX_RDL je platforma za izgradnju digitalnog repozitorija za pohranu, pretraživanje i pregled građe preko interneta. Cilj uvođenja sustava je izgradnja institucionalnog repozitorija u koji će registrirani korisnici pohranjivati digitalne dokumente koji će nakon toga biti na raspolaganju za pretraživanje unutar lokalne mreže institucije. Sustav ne postavlja ograničenja prema vrsti ili formatu dokumenata koji se pohranjuju u repozitorij, a usklađen je s međunarodnim standardom OAI koji olakšava diseminaciju sadržaja repozitorija) (A. Solter i ArhivPRO)
- U sklopu trogodišnjeg projekta Tesserarum Sisciae Sylloge (TSS) u tijeku izrada elektronskog korpusa, odnosno digitalne baze podataka rimskih olovnih tesera iz Siska koja bi putem Interneta bila dostupna kako stručnoj tako i široj javnosti, po uzoru na slične epigrafičke baze podataka. U tijeku je upisivanje podataka za pretraživanje (metadata), kako bi se napravila funkcionalna i pretraživa epigrafička baza podataka, pod ravnanjem Marion Lamé. Taj posao podrazumijeva upisivanje relevantnih podataka za pretraživanje baze, s naglaskom na onomastičke, filološke, lingvističke te gospodarsko-financijske elemente natpisa zabilježenih na tesarama. Postojeće popratne tekstove, preuzete iz monografije u tisku o sisačkim tesarama, se također priprema za XSLT kodiranje, te prilagođava web prezentaciji. Strukturiranje baze podataka kao i produkciju web stranice obaviti će pod stručnim nadzorom profesora (dr. Maria Simi i dr. Enrica Salvatori) studenti i postdiplomanti Sveučilišta u Pisi (Dipartimento di Informatica, Università di Pisa), temeljem dogovora o suradnji Arheološkog muzeja u Zagrebu i Sveučilišta u Pisi (I. Radman-Livaja)

6.13. Ostalo

- Priprema dokumentacije i organizacijski poslovi za EU projekt „The Slavs in Europe“. (M. Bunčić, Ž. Demo, J. Balen)
- Suradnja na europskom projektu „Ruta rimskih careva“ (D. Kušan Špalj)
- Suradnja na projektu „Regija digitalnih muzeja - očuvanje kulturne i povijesne baštine korištenjem novih tehnologija u prezentaciji i međunarodnoj promociji Sjeverozapadne Hrvatske“, komponente Varaždinske Toplice i Ščitarjevo, koja je u fazi pripreme za financijsku potporu iz EU fondova (D. Kušan Špalj)
- Koordinacija na projektu ArCafe (I. Radman-Livaja): Arheološki muzej u Zagrebu sudjeluje, kao jedan od tri partnera, u europskom projektu „Arheologija i kulture željeznog doba u Europi“ (ARCHÉOLOGIE et CULTURES de l'ÂGE du FER en EUROPE – ArCAFE). Riječ je o projektu financiranom od strane Europske Unije, u sklopu programa CULTURE 2007-2013, kojem je cilj približiti arheološku baštinu europskog željeznog doba širokoj publici. Projekt ArCAFE se temelji na dvije izložbe, edukativnoj kompjuterskoj simulaciji arheoloških istraživanja te razmjeni studenata i srednjoškolaca između tri uključene države (Francuska, Španjolska i Hrvatska). Hrvatski partner, odnosno Arheološki muzej u Zagrebu, priprema veliku izložbu o Japodima popraćenu opsežnim katalogom na francuskom i katalonskom jeziku, koja će biti predstavljena u Francuskoj (Montpellier – Lattes) i Kataloniji (Gerona – Barcelona). Otvorenje izložbe u Montpellieru je predviđeno 14. ožujka 2014, a izložba bi nakon toga bila postavljena u Geroni kod Barcelone 26. rujna, gdje bi ostala do veljače 2015. godine.

6.13.1. Terenska arheološka istraživanja

Plitvice

Prema projektu Istraživanje, prezentacija i turistička valorizacija arheološke baštine NP Plitvička jezera tijekom kolovoza i rujna 2013. izvršen je nastavak rekognosciranja terena Nacionalnog parka, poduzeta su sondažna istraživanja lokaliteta Pusti Perušić u Babinom potoku te su nastavljena istraživanja crkve Sv. Marko u Širokoj luci – Plitvica selo. (L. Bakarić, S. Mihelić)

Donji Skrad – Gradina Končalovići

Istraživanja na Gradini u Končalovićima nastavljena su u 2013. godini, između 1. listopada i 14. studenog. Istraživanja su vođena u tri sonde unutar gradinskog naselja, ukupne površine 45 m² (S. Mihelić).

Sisak – Pogorelac

U sklopu trogodišnjeg projekta financiranog od Ministarstva kulture RH u 2013. godini nastavljena su istraživanja na lokalitetu Pogorelac u Sisku. Iskopavanje je nastavljeno u prošlogodišnjoj sondi, a otvorena je i nova sonda veličine 5 x 5 metara. Prikupljeni materijal (uglavnom ulomci keramičkih posuda, keramički utezi i pršljenovi i dr.) pripada razdoblju starijeg željeznog doba, a otkriven je i jedan skeletni kasnoantički grob s priložima. (voditelj: I. Drnić, A. Solter – terenska dokumentacija)

Zračna luka Zagreb

U zaštitnim iskopavanjima provedenim u razdoblju od 16. rujna do 2. listopada 2013. godine na prostoru budućeg novog terminala Zračne luke Zagreb istraženo je nešto više od 3000 m². Istraženi objekti, uz pripadajući pokretni materijal, pripadaju različitim vremenskim razdobljima: brončanom dobu, mlađem željeznom dobu i ranom srednjem vijeku. (voditelj: I. Drnić, zamjenice: A. Solter, J. Balen, sudjelovali M. Nađ i M. Galić)

Lasinja – Talijanovo brdo

Lokalitet Lasinja istraživan je u razdoblju 19. do 30. kolovoza 2013. (voditeljica istraživanja: J. Balen, A. Solter: zamjenica voditeljice). Na lokalitetu je otvorena jedna sonda (šesta do sada) – dimenzija 2,5 x 2 metara. Sonda nije postavljena na platou kao prijašnjih 5 sondi, nego u šumi. Tijekom radova na istraživanju provedeno je i geosondiranje čitavog platoa Talijanovog brda – napravljeno je 25 sondi. Tijekom istraživanja obišao se i širi prostori – od Talijanovog brda uz potok Kamešnicu, prema kamenolomu, za koji se pretpostavlja da je bio korišten u pretpovijesno doba. Tom prigodom na više je lokacija napravljeno geosondiranje, kako bi se ustanovila moguća mjesta boravka u pretpovijesno vrijeme.

Viškovci – Gradina

Pregledom je ustanovljeno nekoliko potencijalnih pozicija za iskopavanje na kojima su provedena i bušenja (geosonde). Ustanovljeno je da je na gredi uz Jošavu prisutna tzv. horizontalna stratigrafija, dok je na položaju Gradina, kao što je to i iskopavanjima potvrđeno riječ o višeslojnom lokalitetu, s prisutnom vertikalnom stratigrafijom. Za sada je na položaju Gradina ustanovljeno samo prisustvo nositelja vinkovačke kulture, što je potvrđeno i serijom apsolutnih datuma. Apsolutno je datirano nekoliko uzoraka životinjskih kostiju iz kampanje 2012. koja obiluje keramičkim i koštanim materijalom. Sve životinjske kosti trenutno se analiziraju od strane Sarah McClure s University of Pennsylvania, USA. Na istom mjestu na analizi su i dva ulomka stijenki posuda (J. Balen, A. Solter)

Ščitarjevo

Tijekom studenog provedena su geofizikalna istraživanja u centru Ščitarjeva (izvođač:GEARH d.o.o.)

Varaždinske Toplice

Arheološka istraživanja vršena su od 2. rujna do 15. studenog 2013., na prostoru rimskog foruma i izvorišnog bazena na kompleksu rimske arhitekture u gradskom parku. Istraživanjima su obuhvaćeni zidovi izvorišnog bazena i građevinskih konstrukcija 1.st., te kanali i prostor s vanjske strane izvorišnog bazena 2.-4.st. (D. Kušan Špalj, N. Perok)

Žumberak

Tijekom godine u nekoliko se navrata obilazio teren, uglavnom radi kontrole, postavljanja i skidanja zimske zaštite. Također se je radilo na preventivnoj zaštiti, restauraciji i kataloškoj obradi građe s lokaliteta (Z. Gregl)

Starigrad - Paklenica (Gradina Sv. Trojica – Tribanj-Krušćica)

Tijekom istraživanja od 25. rujna do 03. listopada 2013. godine, nastavljen je rad na sondi 4, smještenoj unutar perimetra bedema, točnije u neposrednoj blizini južnog bedema. Pomoću još dvije probne sonde (5 i 6) pokušalo se locirati položaj nekropole južno i istočno od gradine, no bez uspjeha.

Prikupljena pokretna građa omogućava okvirno datiranje u posljednja stoljeća prije Krista i sam početak nove ere. Ulomci amfora odgovaraju tipu Lamboglia 2, a nađena je i značajna količina ulomaka helenističkih i ranorimskih posuda kao i mnoštvo keramičkih ulomaka grublje fature, tzv. gradinskog tipa. Među metalnim nalazima ističu se nalazi novca, kao i fragmenti rimskih fibula te zakovice rimskih vojničkih sandala. (I. Radman-Livaja)

Ostalo

Ana Solter je od 5.-22. svibnja 2013. sudjelovala na međunarodnom projektu „Neolithic lanscape of Central Dalmatia: Archaeological Survey, Excavation and Spatial Analysis“ financiran National Geographic Society Grant # 9146 – 12 u suradnji s The Pennsylvania State University i Muzejom grada Šibenika.

ZNANSTVENI RAD

7.1. Tema i nositelj projekta

- Stručna suradnja na projektima „Sirovine i tehnologija prapovijesnih kultura u Hrvatskoj“ (nositelj projekta je dr. T. Težak-Gregl sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta) i „Vučedolska kultura“ (nositelj projekta je dr. A. Durman sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta) (J. Balen)
- Suradnja na međunarodnom projektu EUROFARM. EUROFARM je petogodišnji projekt koji vodi Dr. Marc Vander Linden, a započeo je u listopadu 2012. Projekt je financiran od European Research Councila-a, a pokrenut je na University College London, Velika Britanija. (J. Balen)
- Znanstveno-istraživački projekt: „Numizmatička topografija Hrvatske (FMRH/ SFMA)“ (293-0000000-0853) uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske (voditelj projekta T. Bilić)
- Projekt „Korpus barbarsko-keltskog novca u Hrvatskoj“, nastavak s radom (u suradnji s dr. Peterom Kosom, Narodni muzej u Ljubljani)

- Suradnik na projektu - Projekt MZOS-a: „Srednjovjekovno naseljavanje sjeverne Hrvatske u svjetlu arheoloških izvora“, voditeljica T. Sekelj-Ivančan, Institut za arheologiju. (Ž. Demo)
- Suradnik na projektu „Srednjovjekovne zemljane utvrde sjeverne Hrvatske“, voditeljica T. Tkalčec, Institut za arheologiju (projekt u postupku ponovljene prijave). (Ž. Demo)
- Istraživač-suradnik na znanstvenom projektu Arheološkog odjela HAZU, “Romanizacija i kristijanizacija Panonije” (voditelj projekta dr. sc. Branka Migotti). (I. Radman-Livaja)
- Istraživač-suradnik na znanstvenom projektu Instituta za arheologiju „Razvoj i mobilnost protopovijesnih zajednica na tlu kontinentalne Hrvatske“ (voditelj projekta dr. sc. M. Dizdar). (I. Radman-Livaja)

7.2. Publicirani radovi

- Bilić, Tomislav. *Late Roman republican hoards terminating with the denarii of C. L. Caesares*, Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu 45/2012, 115-138.
- Bilić, Tomislav. *Solar Symbolism of “Horns of Consecration”*, in Šprajc, I., Pehani, P. (eds.): *Ancient Cosmologies and Modern Prophets. Proceedings of the 20th Conference of the European Society for Astronomy in Culture. Anthropological Notebooks*, 19, Supplement. Ljubljana, 2013, 105-120.
- Bilić, Tomislav. *Locations of Mythical Exile: Two Mythical Models Accounting for the Phenomenon of the Diurnal Solar Movement*, Mnemosyne 66/2013, 247-272.
- Bunčić, Maja. *Sigillum domini Tripco comes aulae: zlatni pečatni prsten iz Arheološkog muzeja u Zagrebu*, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu 46, 2013 (u tisku) — ISSN 0350-7165
- Demo, Željko. *Srebrni ukrasni komplet za glavu i prsa iz Arheološkog muzeja u Zagrebu*, u: Dani Stjepana Gunjače 2 - Zbornik radova „Hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština. Međunarodne teme“, Split 2012, 81-105 [engl. 101-105] — ISBN 978-953-6803-36-1
- Demo, Željko. *Nekoliko misli i opažanja o pogrebnim običajima i sahranjivanju na groblju Drinovci-Greblje*, u: Kultovi, mitovi i vjerovanja na prostoru Zagore, Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog 14. prosinca 2012. u Unešiću, Zbornik o Zagori,

- knj. 8 = Rasprave i prinosi - Studia et contributiones 5 = Izdanja Veleučilišta u Šibeniku, ured./ed. Vicko Kapitanović, Split 2013, 109-123 [engl. 123-124]. — ISBN 978-953-7395-57-5 (Filozofski fakultet). - ISBN 978-953-5775-0-2 (Kulturni sabor Zagore)
- Demo, Željko. *Štitasti prsten od raskovanog lima iz Arheološkog muzeja u Zagrebu*, u: Hrvatska arheologija i Aachenski mir, 812.-2012. / Croatian Archaeology and the Treaty of Aachen, 812-2012, Zadar, 29. studenog - 1. prosinca 2012. – u tisku
  - Drnić, Ivan. *La Tène spears from the territory of south-east Pannonia and northern Balkans: typology, chronology, ritual and social context*. Zbornik znanstvenog skupa *Weapons – Violences – Warfare* održanog u Rzeszówu, Poljska, od 19. do 22. rujna 2012. (u tisku)
  - Drnić, Ivan. *Fibule tipa Jezerine s prostora jugoistočne Panonije / Fibulae of the Jezerine-type from southeastern Pannonia*. Prilozi Instituta za arheologiju, 30/2013, 45–68.
  - Nađ, Miroslav. *Coin hoards in Croatia – an update on the CHY*, Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu 45/2012, 395-466.
  - Radman-Livaja, Ivan. *Rimski trnokop iz Siska s urezanim natpisom*, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu 45, 2012 (2013), 483-497
  - Radman-Livaja, Ivan. *Craftspeople, Merchants or Clients? The Evidence of Personal Names on the Commercial lead tags from Siscia*, in M. Gleba and J. Pászókai-Szeőke (eds.), *Making Textiles in Pre-Roman and Roman Times: People, Places, Identities*, Ancient Textiles Series vol. 13, Oxford, 2013, 87-108
  - Radman-Livaja, Ivan. *Two lead tags from Štrbinici (Certissia ?)*, Arheološki radovi i rasprave 17, 2013, 165-180
  - Tonc, Asja, Radman-Livaja, Ivan, Dizdar, Marko. *The Warrior Grave from Sveta Trojica near Starigrad Paklenica* in M. Sanader / A. Rendić-Miočević / D. Tončinić / I. Radman-Livaja (eds.), *Proceedings of the XVIIth Roman Military Equipment Conference: Weapons and Military Equipment in a Funerary Context (XVII Roman Military Equipment Conference, Zagreb, 24th - 27th May, 2010)*, Zagreb, 2013, 245-258
  - Uranić, Igor. *Nova saznanja nakon radioloških istraživanja mumija Egipatske zbirke AMZ-a*, VAMZ, 3. s., vol. XLV 2012. Zagreb 2013, 565-568.

- Pisanje znanstvenog rada *The Third Intermediate Period Mummies And The Coffins from the Archaeological Museum in Zagreb* (I. Uranić)
- Nastavljeno prikupljanje literature i pisanje znanstvenog rada o povijesti, ikonografiji i podrijetlu vlasnika sarkofaga imena Iri-iri iz 25. dinastije s područja Luksora, koji je nabavljen 2007. godine (I. Uranić)

7.3. Znanstveno usavršavanje (magisterij, doktorat)

- Pohađanje 4. semestra Poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. (M. Bunčić)
- Pohađanje poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s interdisciplinarnom temom vezanom uz period starijeg željeznog doba (D. Doračić).
- Pohađanje doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom *Željeznodobno naselje na području Siska*. (I. Drnić)
- Pohađanje doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu s temom iz pretpovijesne arheologije (S. Mihelić)
- Odslušani 5. i 6. semestar poslijediplomskog doktorskog studija na Filozofskom Fakultetu u Zagrebu (M. Nađ).
- Pohađanje 1. semestra Poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (A. Solter)

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

Međunarodni skup *Illyrica antiqua 2 – in honorem D. Rendić-Miočević*

Organizatori skupa: Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Muzej grada Šibenika, Arheološki muzej u Zagrebu

Šibenik, Gradska vijećnica, 12.–15. rujna 2013.

Međunarodni znanstveni skup *Illyrica antiqua II - in honorem Duje Rendić-Miočević*, kojeg su zajednički organizirali Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Gradski muzej Šibenik i Arheološki muzej u Zagrebu, održan je od 12. do 15. rujna 2013. godine u Šibeniku. Sveukupno je sudjelovalo 55 izlagača, hrvatskih i stranih. Kako je međunarodni skup održan u čast pokojnog epigrafičara i numizmatičara D. Rendića-Miočevića, većina predavanja doticalo se upravo tih tema. Međutim, teme predavanja nikako nisu bile ograničene na epigrafiju i numizmatiku, već su u devet sesija raspoređenih na četiri dana pokrile gotovo kompletnu arheologiju proto-povijesnog i antičkog razdoblja ovog područja. Tako se raspravljalo, osim o usko epigrafičkim i numizmatičkim temama, o ranokršćanskoj arheologiji, istraživanju lokaliteta Danilo (koje je D.Rendić-Miočević vodio), ikonografiji, vojnoj opremi, itd. Nakon uspješnog skupa, tijekom 2014. godine očekuje se izdavanje zbornika radova koji su predstavljeni na kongresu.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

9.1. Blago rijeke Kupe – Thesaurus Colapis fluminis

Mjesto održavanja: Muzej grada Šibenika

Vrijeme trajanja: 20. prosinca 2012. - 27. siječnja 2013.

Autori izložbe: Ivan Radman-Livaja i Vlatka Vukelić

Autor postava: Krunoslav Vlahović, Mrak Studio

Tehnička realizacija postava: tehnička služba AMZ-a

Opseg: 183 kataloške jedinice (više od 200 predmeta), fotografije, plakati, multimedijalna prezentacija

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka, povijesna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Antička Siscija bila je jedan od najvažnijih gradova rimske Panonije, a Rimljani su prilikom osnutka grada iskoristili idealan smještaj prethistorijskog naselja na obalama rijeka Odre i Kupe. I novovjekni Sisak se razvio zahvaljujući mreži plovnih puteva, koje je revitalizirala Habsburška Monarhija. Brižno je razvijana strategija razvoja ovog najvažnijeg transportnog centra središnje Hrvatske, što je u konačnici rezultiralo i izgradnjom željezničke pruge Sisak-Zagreb-Zidani Most 1862. godine.

9.2. Rimske zlatne naušnice iz Arheološkog muzeja u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 15. prosinca 2012. - 1. ožujka 2013.

Autori stručne koncepcije: D. Kušan Špalj, N. Perok

Likovni postav: Nikolina Jelavić Mitrović

Opseg: 60 predmeta, 20 fotografija, 10 legendi

Vrsta :arheološka, (umjetnička)

Korisnici: odrasli i djeca

Tema: Na izložbi su predstavljene rimske zlatne naušnice iz fundusa Antičke zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu. Većinom se radi o slučajnim nalazima sa raznih poznatih antičkih lokaliteta kao što su *Siscia*, *Salona*, *Viminacium*, *Sirmium* i dr. Najveći dio nalaza dospio je u Muzej kao poklon ili putem otkupa, a velik broj koji potječe iz Siska, nađen je prilikom jaružanja korita rijeke Kupe 1900. – 1912./13. god

Posjetitelji imaju priliku vidjeti 60-ak naušnica, među kojima su i luksuzni primjerci ukrašeni biserima, staklenom pastom i dragim kamenjem, a koje pripadaju razdoblju od 1. do 4. st.

U suradnji s dizajnerom nakita Zlatkom Odrčićem rekonstruiran je način proizvodnje pojedinih tipova naušnica, a što je na izložbi prikazano filmom i fotografijama.

Pod naslovom „Antika kao inspiracija – novi oblik stare zamisli“ izložen je i moderni nakit (autora Z. Odrčića) nastao kao reakcija suvremenog umjetnika na antičke forme naušnica.

Uz izložbu su izrađene i kopije koje se prodaju kao suveniri, a povremeno se održavaju i radionice izrade rimskih naušnica.

9.3. Mumije - znanost i mit

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 18. prosinca 2012 – 1. ožujka 2013.

Autor: Igor Uranić

Likovni postav: Nikolina Jelavić Mitrović

Oblikovanje promotivnih materijala i tiskovina: Srećko Škrinjarić

Vrsta: tematska

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Riječ je o izložbi povodom 150-te godišnjice dolaska „Zagrebačke mumije“ u Zagreb koja se obilježavala 2012 godine. Izložba prikazuje dva aspekta promišljanja mumija iz faraonskog Egipta – mitologiju zagrobnog života i znanstveni pristup. Prikazani su materijali i opisani postupci mumificiranja, te izložene mumije koje se čuvaju u Egipatskoj zbirci. Drugi dio izložbe prikazuje rezultate antropološke, radiološke i ostalih obrada koje su obavljene u okviru istraživanja između 2009. i 2012. godine. Na izložbi su prezentirane 4 ljudske mumije, 5 životinjskih, te od mumificiranih ostataka tijela 3 glave, 3 ruke i 2 stopala.

9.4. Iluminacije – arheološki crteži Krešimira Rončevića

Mjesto i vrijeme održavanja: Muzej antičkog stakla, 25. siječnja - 15. ožujka 2013.; Gradski muzej Vinkovci, 15. svibnja - 15. lipnja 2013.; Gradski muzej Vukovar 8.-31. listopada 2013.

Autori stručne koncepcije: Jacqueline Balen, Krešimir Rončević

Autor postava u Vukovaru: Zdravko Dvojković

Opseg: 6 ulja na platnu, 41 pano arheoloških crteža, izbor arheološkog materijala koji je crtan (cca 20 predmeta); u Vukovaru su bili postavljene slike K. Rončevića po izboru autora postava.

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: likovna, tematska

Tema: Krešimir Rončević je već četrdeset godina nezaobilazno prisutan u hrvatskoj arheologiji. Od terenskih crteža, rekonstrukcija nepokretnih nalaza na terenu, idealnih rekonstrukcija građevina i naselja, pa do pokretnih nalaza, među kojima se mora istaknuti njegov crtež Apoksiomena. Svoju likovnost i nadasve osjećaj za kolorit, koji kao slikar iskazuje, strogo kontrolira, premda su mu takve rekonstrukcije najatraktivnije.

Na ovoj izložbi prikazane su njegove slike i crteži posvećeni arheologiji, iako je njegov opus širok, tematski je vezan za slikanje interijera, sakralnih motiva, slikarskih i kiparskih ateljea, radnih stolova i sl. Okrenut je intimnom realizmu s dosta komponenti nadrealizma, a u boji se služi tonskim slikarstvom.

9.5. Prvi nalazi s avarskog groblja u Nuštru

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu i Gradski muzej Vinkovci

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 24. siječanj do 03. ožujka 2013.

Autor izložbe: Anita Rapan Papeša

Autor postava: Anita Rapan Papeša

Tehnička realizacija postava: Tehnička služba AMZ

Koordinator izložbe u AMZ-u: Željko Demo

Opseg: 32 predmeta, 2 postera, pingvini, prezentacija filma (CD)

Web: www.amz.hr

Vrsta: povremena

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Izložbom se prikazuju i zainteresiranoj javnosti predstavljaju prvi rezultati arheoloških istraživanja avarodobnog groblja 8. stoljeća otkriveni u Nuštru. Avari i avarski nalazi velika su i još uvijek nenapisana tema srednjovjekovne arheologije kontinentalne Hrvatske. Predstavljanjem ovih nalaza želi se upozoriti ne samo na taj segment hrvatskog srednjovjekovlja već i na značenje spomenutih nalaza i arheoloških istraživanja koja u Nuštru još nisu okončana.

9.6. Čarolija igre

Mjesto i vrijeme održavanja: Gradski muzej Bjelovar, 8. ožujka - 7. travnja 2013.; Gradski muzej Varaždin, 17. travnja - 19. svibnja 2013.

Autori izložbe: Dubravka Balen-Letunić, Ante Rendić-Miočević

Postav u Bjelovaru: D. Balen-Letunić, J. Balen, S. Latinović, I. Troha

Postav u Varaždinu: D. Balen-Letunić, S. Latinović, I. Troha

Opseg: dvjestotinjak predmeta

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Za potrebe izložbe *Čarolija igre* odabrano je približno 200 različitih predmeta namijenjenih igri, a svi su iz zbirke Arheološkoga muzeja u Zagrebu. Mada Muzej ne raspolaže velikim brojem do sada poznatih pomagala koja su služila djeci za igru, postojeća građa pruža solidan pregled dječjih igračaka kroz spomenuta vremena. Od dvjestotinjak izloženih predmeta najveći dio su keramički predmeti, a manjim dijelom zastupljeni su i predmeti za igru načinjeni od stakla, srebra, bronce, olova i kosti. Izložba je popraćena ilustracijama i odgovarajućim katalogom.

9.7. Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj – novi izazovi

Mjesto održavanja: Muzej Brodskog Posavlja, Slavonski Brod

Vrijeme trajanja: 21. ožujka - 5. svibnja 2013.

Autori izložbe: Sanjin Mihelić, Daria Ložnjak Dizdar

Vrsta: arheološka, studijska

Tema: Izložbom *Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj - novi izazovi* predstavlja se izbor nalaza iz naselja, groblja i ostava starije faze kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj. Na prostoru sjeverne Hrvatske ova je faza obilježila vrijeme između 1300. i 1100. pr. Kr., odnosno raniju fazu kasnoga brončanog doba. Izložba je koncipirana prema kronološkom slijedu naselja i groblja na istraživanim lokalitetima i obuhvaća nalaze i dokumentaciju sa zaštitnih arheoloških istraživanja u cilju prezentacije procesa arheoloških istraživanja od iskopavanja do izložbe te važnosti rezultata arheoloških istraživanja pri proučavanju zastupljenih vremenskih razdoblja na području sjeverne Hrvatske i šire regije Karpatske kotline.

9.8. Dva desetljeća hrvatske kune. Izložba natječajnih radova za idejno rješenje kovanog novca 1993. godine

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 23. ožujka - 4. studenog 2013.

Autori izložbe: Tomislav Bilić, Miroslav Nađ, Ivan Mirnik

Autori postava: Tomislav Bilić, Miroslav Nađ, Ivan Mirnik

Opseg: 109 predmeta

Web: www.amz.hr

Vrsta: numizmatička

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Dvadeseta obljetnica provedbe natječaja za idejno likovno rješenje kovanog novca trajne novčane jedinice Republike Hrvatske – kune/lipe – idealna je prilika da Arheološki muzej u Zagrebu izloži natječajne modele koji su pristigli na natječaj u proljeće 1993. godine. Radovi sedmorice eminentnih hrvatskih majstora – uključujući pobjednika natječaja Kuzmu Kovačića – biti će ovom prigodom po prvi puta prikazani hrvatskoj javnosti. Svih 109 modela do kraja 2012. godine bilo je pohranjeno u Hrvatskoj narodnoj banci, koja ih je tada darovala Numizmatičkom odjelu AMZ-a. Svega nekoliko mjeseci kasnije, oni su prikazani na ovoj prigodnoj izložbi.

Promjene u hrvatskom monetarnom sustavu ranih devedesetih pratile su ostale događaje tog burnog vremena. U samo nekoliko godina (1991-1994. godine) Hrvatska je promijenila čak četiri monetarne jedinice: dinar/para, hrvatski dinar, kruna/banica (nikad formalno izrađena) te kuna/lipa. Te promjene odraz su tadašnje društveno-političke situacije te predstavljaju izravno povijesno svjedočenje ne samo monetarnoj povjesti mlade hrvatske države, već i njezinom općem povijesnom razvitku.

9.9. I palača i muzej - život od 19. do 21. stoljeća

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 4. travnja do 2. lipnja 2013.

Autori izložbe: Ana Solter

Stručni suradnik: Ivan Mirnik

Autor postava: Šesnić&Turković; Ivan Veljača

Glazbena produkcija: Ira Karlović

Tehnička realizacija postava: tehnička služba AMZ-a

Opseg: fotografije, plakati, arhivski predmeti, stilski namještaj

Web: www.amz.hr

Vrsta: povijesna, arheološka,

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Izložba *I palača i muzej - život od 19. do 21. stoljeća* prati povijest Muzeja i palače Vranyczany-Dobrinović te njihovog suživota posljednjih šezdesetak godina.

Današnji Arheološki muzej u Zagrebu razvio se iz odjela nekadašnjeg Narodnog muzeja, čije je osnivanje i djelovanje bilo usko povezano s ilirskim preporodom te kupnjom Narodnog doma 1846. godine. Od godine 1880. arheološka zbirka je smještena u prizemlju palače Akademije na Zrinjskom trgu 11, a tek 1945. nakon rata Muzej seli u palaču Vranyczany-Dobrinović na Zrinjevac 19. Nagli razvoj Muzeja uslijedio je tijekom upravljanja prvih educiranih arheologa, najprije Josipa Brunšmida, ujedno i pokretača studija arheologije na zagrebačkom Sveučilištu, a zatim i njegova nasljednika Viktora Hoffillera.

Arheološki muzej danas se nalazi u palači na Zrinjevcu 19 koju 1879. gradi Dragutin Vranyczany. Iza gotovo netaknute fasade krije se tek manji dio sadržaja koji mu je dao projektant. Svaki novi vlasnik ostavlja svoj trag. Svakako treba istaknuti Radivoja Hafnera, bogatog liferanta konjima i mesom, koji u vrijeme Prvog svjetskog rata daje urediti prizemlje obloženo mramorom i postavlja danas već slavni lift. Nakon njegovog bankrota izmjenjuju se u palači, kako to već biva u teškim vremenima, razne banke i osiguravajuća društva, a u vrijeme Drugog svjetskog rata postaje zapovjedni stožer Wehrmachta. Najpoznatiji stanar Zrinjevca 19 u tom razdoblju bio je njemački general Edmund Glaise von Horstenau. Muzej seli u palaču nakon rata i već tada se postavlja prvi stalni postav.

9.10. Mirisi u Andautoniji

Mjesto održavanja: Ščitarjevo, Interpretacijski centar

Vrijeme trajanja: od 5. svibnja do 30. listopada 2013. g.

Autorica stručne koncepcije: Dora Kušan Špalj

Tema: Na izložbi su predstavljeni mirisi u svakodnevnom životu rimskog grada. U predstavljanju pojedinih tema iz prošlosti vrlo se često zaboravlja na mirise kao popratni "sadržaj" svakodnevnog života. Zbog toga se ovom izložbom željelo prikazati pojedine teme iz života rimskog grada, u kontekstu mirisa. U ovoj izložbi korištene su kopije predmeta nađenih u istraživanjima u Ščitarjevu, a uz njih su „izloženi“ karakteristični mirisi koji su se širili prostorima u kojima su se ti predmeti upotrebljavali. Tako je predstavljena kuhinja, hramovi, prostor za gozbu (s triklinijem), prostorija osvijetljena uljanicama i dr. Uz izložbu povremeno su

organizirane radionice izrade mirisa sa sastojcima koji su korišteni u rimsko vrijeme, a svi posjetioци mogu sudjelovati u izboru mirisnog loga Andautonije koji će ući u ponudu suvenira Arheološkog parka.

Informacije su na ovoj izložbi pružene u raznim oblicima (vizualne, auditivne, olfaktivne), s ciljem da one budu razumljive i zanimljive i stručnjacima i široj publici, a isto tako i djeci. S obzirom na razne oblike informacija izložba je pristupačna i posjetiocima s raznim oblicima invaliditeta.

Korisnici: djeca i odrasli

Opseg: 100 m²- informativni panoi - 20 kom, predmeti (kopije) - 50 kom

9.11. CultureShutdown

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 18.-22. svibnja 2013. i 24. prosinca 2013. - 2. ožujka 2014.

Autori izložbe: Mladen Vuković i Mario Levarda

Autori postava: Mladen Vuković, Mario Levarda, tehnička služba AMZ-a

Opseg: 20 fotografija, popratni panoi

Web: www.amz.hr; www.cultureshutdown.net

Vrsta: foto izložba

Tema: Nakon iznimno uspješno organiziranog *Dana solidarnosti* koji je realiziran uz pomoć više muzeja i institucija u Hrvatskoj i inozemstvu, dobila se prilika organizirati i fizička izložba fotografija koje su dosada bile izložene samo u galeriji na web stranicama *CultureShutdowna*. Naime, povodom Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja 2013. u prostorijama Arheološkog muzeja u Zagrebu po prvi puta izlažemo fotografije iz institucija koje su sudjelovale u ovom projektu. Planirano je, da zbog interesa javnosti, izložba bude putujuća. Sponzor izložbe je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

9.12. Hrvatska arheološka baština / Croatian Archaeological Heritage

Mjesto održavanja: Budimpešta, Povijesni muzej Budimpešte, 17. svibnja – 7. lipnja 2013.; London, Europe House, 32 Smith Square, 19.-26. lipnja 2013.

Autor izložbe: Sanjin Mihelić

Vrsta: arheološka

Tema: Izložba *Hrvatska arheološka baština* ostvarena je kao zajednički projekt Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske i Arheološkog muzeja u Zagrebu s ciljem predstavljanja Hrvatske kao zemlje izuzetno bogatog arheološkog naslijeđa. Od najranije pretpovijesti do današnjih dana, područje Hrvatske oduvijek je bilo mjesto susreta i preklapanja različitih kultura i tradicija, čije je uzajamno djelovanje tijekom povijesti postavilo temelje razvoju suvremene europske države ponosne na svu raznolikost i bogatstvo svoga podrijetla.

9.13. Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej za umjetnost i obrt, Muzej Mimara

Vrijeme trajanja: 27. lipnja - 27. listopada 2013.

Autori izložbe: Zoran Gregl, Lada Ratković-Bukovčan

Autori postava: Željko Kovačić, Lana Kovačić

Tehnička izvedba/ AMZ: Robert Vazdar, Ivan Troha

Stručna pomoć/AMZ: Ana Đukić, Karmen Farac, Mia Leljak

Opseg AMZ: 180 predmeta

Izložba *Transparenta ljepota* organizirana je povodom ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju. U ovom, iznimno velikom projektu sudjelovali su gotovo svi hrvatski muzeji, a glavni organizatori bili su Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej Mimara i Muzej za umjetnost i obrt, gdje su predmeti bili izloženi. Cilj izložbe je predstaviti ljepotu stakla i različite vrste staklenih predmeta koji se čuvaju u zbirkama hrvatskih muzeja. Posjetitelji su s jednom ulaznicom mogli ući u sva tri muzeja i time obuhvatiti staklenu produkciju od pretpovijesti do današnjih dana. Razdoblja od 2. tisućljeća pr. Kr. do 14. st. bila su predstavljena u Arheološkom muzeju, od 15. do 19. st. u Muzeju za umjetnost i obrt, a suvremena umjetnost u Muzeju Mimara. U Arheološkom muzeju u Zagrebu posjetitelji su mogli vidjeti 180 predmeta iz čak šesnaest muzeja iz različitih dijelova Hrvatske, i to kroz četiri kronološke cjeline. U prvoj od njih bili su izloženi predmeti iz starog vijeka, u drugoj oni iz vremena antike, u trećoj oni iz srednjeg vijeka, i u posljednjoj predmeti islamske umjetnosti. Sami predmeti većinom potječu s prostora Hrvatske, ali ima i onih koji su u naše muzeje na različite načine stigli iz Italije, Srbije, pa čak i Grčke, Egipta i Sirije.

9.14. Tobolac ranosrednjovjekovnog ratnika - od nalaza do funkcionalne rekonstrukcije

Ogranizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 10. rujna 2013. - 10. studenoga 2013. godine

Autor izložbe: Željko Demo

Autor postava: Željko Demo

Realizacija idejne rekonstrukcije tobolca: Zdravko Ladiš, akad. kipar, restaurator i prof. na Školi primijenje umjetnosti i dizajna u Zagrebu

Tehnička realizacija postava: Tehnička služba AMZ

Opseg: 1 prostorija; 1 informativni plakat (kolor), 2 zidne mat naljepnice (kolor; duž. oko 3,5 m), 2 postera (c/b), 1 vitrina s arh. predmetima (okovi dvaju tobolca), 16 ilustracija (kolor); DVD-prezentacija

Web: www.amz.hr

Vrsta: povremena

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema izložbe: Idejna rekonstrukcija tobolca zasnovana na koštanim i metalnim ostacima i dijelovima zatvorenih tobolaca iz tri ranosrednjovjekovna groba otkrivena i istražena na nalazištu Lijeva Bara u Vukovaru 1952. godine.

Tobolac je spremnik za strelice te je neizostavni dio bojne opreme svakog strijelca. Naizgled, to je jednostavan predmet, funkcionalan, bez suvišnih dodataka i ukrasa jer je jedino služio za pohranu i transport strelica kako bi ih zaštićene od mogućih oštećenja (pera) učinio dostupnima za borbu odmah, u svim okolnostima i u svakoj situaciji. Stoga su glavne osobine tobolca uvijek i jedino bile kompaktnost, svrsishodnost i lakoća. Koliko su one morale biti međusobno usklađene trebalo je istražiti, a rekonstrukcijom i nadopunom sačuvanih ostataka i eksperimentalnom izradbom svih pretpostavljenih dijelova trebalo je oblikovati predmet približno sličan ranosrednjovjekovnom i izraditi ga u priližno sličnom ili istovjetnom materijalu te na način približno sličan ili istovjetan onovremenom. Idejna rekonstrukcija tobolca obavljena je 2011. godine, a rad i aktivnosti su analizirani, evidentirani i fotografirani. Tijek i rezultati istih prikazuju se na ovoj izložbi.

Ujedno, izložbom se obilježava 60. obljetnica završetka sustavnih arheoloških iskopavanja na Lijevoj Bari u Vukovaru, u godini u kojoj - kakve li rijetke slučajnosti - obilježavamo 100. obljetnicu rođenja jednog od voditelja tadašnjih arheoloških iskopavanja u Vukovaru,

dugogodišnjeg voditelja Srednjovjekovnog odjela Arheološkog muzeja u Zagrebu te istaknutog hrvatskog arheologa i znanstvenika dr. Zdenka Vinskog (1913.-1996.).

9.15. Mlada faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 7. studenog – 7. prosinca 2013.

Autori izložbe: Sanjin Mihelić, Daria Ložnjak Dizdar

Vrsta: arheološka, studijska

Tema: Cilj izložbe je sintezno predstaviti mlađu fazu Kulture polja sa žarama s najznačajnijim nalazištima iz toga vremena na prostoru sjeverne Hrvatske. Izložba obuhvaća reprezentativne nalaze iz naselja, reprezentativne grobove u kronološkom i kulturološkom smislu te izbor ostava koje oslikavaju fenomen deponiranja brončanih predmeta karakterističan za istovremeni karpatski krug. S obzirom na to da je vrlo važno predstaviti rezultate novih istraživanja, koji u znatnoj mjeri mijenjaju dosadašnje spoznaje o toj kulturi ne samo na prostoru Hrvatske nego i u širem srednjoeuropskom prostoru, osim nalaza iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu jedan dio izložbe posvećen je i najnovijim arheološkim nalazima iz tog razdoblja.

9.16. Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj

Mjesto i vrijeme održavanja: Hrvatska Kostajnica, ul. V. Nazora 12 (izložbeni prostor), 31. listopada – 10. studenog 2013.; Lič, Dom kulture, 22.-30. studenog 2013.; Korenica, SŠ Plitvička jezera, Restoran Mrsinjski, 19. prosinca 2013. – 19. siječnja 2014.

Autori stručne koncepcije: Sanjin Mihelić, Jacqueline Balen

Oblikovanje plakata: Srećko Škrinjarić

Opseg: 40 plakata

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: arheološka

Tema: Izložbeni projekt *Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj* zamišljen je kao muzeološki oblik priopćavanja osnovnih podataka o aktualnim arheološkim istraživanjima na području Hrvatske. Osnovni sadržaj izložbe čine kratki muzeološki prikazi tekućih, odnosno nedavno obavljenih arheoloških istraživanja, pri čemu su kao osnovni oblik izložbenog prikaza korišteni plakati te računalne i video projekcije. Svako istraživanje prikazano na izložbi u pravilu je

zastupljeno jednim plakatom, koji donosi osnovne informacije o lokalitetu i samom istraživanju, a uz to kroz niz fotografija i slikovnih prikaza pruža i zanimljiv pregled rada na terenu, procesa iskopavanja, kao i pronađene građe.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

9.17. Šenoino blago - numizmatička zbirka Augusta Šenoe u Arheološkom muzeju u Zagrebu

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 14. studeni 2013. - 14. veljače 2014.

Autori izložbe: Tomislav Bilić, Miroslav Nađ

Autori postava: Tomislav Bilić, Miroslav Nađ, Sreten Škrinjarić

Opseg: 90 predmeta, poster, karte, naljepnice

Web: www.amz.hr

Vrsta: numizmatička

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Arheološki muzej u Zagrebu obilježio je 175. godišnjicu rođenja Augusta Šenoe prigodnom izložbom. Manje je poznato da je taj veliki hrvatski pisac bio ujedno i numizmatičar. Tijekom godina sakupio je značajnu zbirku antičkog, srednjovjekovnog i modernog novca, a dio te zbirke otkupio je Arheološki muzej u Zagrebu 1898. godine. Ovom prigodom izložen je najatraktivniji dio te zbirke, u suradnji s obitelji Šenoe, koja je ljubazno ustupila dio materijala za izložbu.

9.18. Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 28. studenog 2013. - 2. ožujka 2014.

Autorica izložbe: Maja Bunčić, kustos

Stručne suradnice: Jelena Kralj, Vesna Tutiš (Zavod za ornitologiju, HAZU)

Autori postava: Nika Pavlinek, Damir Prizmić, Petra Zlonoga (ilustracije)

Tehnička realizacija postava: tehnička služba AMZ-a

Opseg: 3 prostorije i dugi hodnik, 14 vitrina, 100 predmeta, tekstovi, ilustracije, podnapisi.

Web: www.amz.hr

Vrsta: arheološka; stručno-popularna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema izložbe: Ne samo sposobnost letenja već i oblik i veličina, ljepota, boje, pjev, ponašanje te mnoge druge značajke koje ptice posjeduju, inspirirale su ljude da im pridaju razna značenja, da im posluže kao uzor za umjetnička djela, da ih smatraju uzvišenim bićima. Cilj je izložbe predstaviti posjetiteljima predmete različitih upotrebnih karakteristika koje međusobno povezuju prikazi ptica. Dio je predmeta samo dekoriran likom, dok su neki u potpunosti izrađeni u obliku ptice. Izložbom pratimo ptice i predmete razvrstane u šest skupina, prema sistematskoj pripadnosti koje prikazuju: u redove i porodice. Uz raznolikost izloženih predmeta s ptičjim prikazima istovremeno se nastoji potvrditi te objasniti koliko su i zašto ptice oduvijek uključene u ljudsko poimanje svijeta. Izložena građa obuhvaća razdoblje od pretpovijesti (bakreno doba) sve do ranog novog vijeka. Većina izloženih predmeta čuva se u zbirkama Arheološkoga muzeja u Zagrebu, no uključeno je i desetak odabranih značajnih i interesantnih predmeta iz drugih srodnih muzeja. Namjera izložbe također je popularizacija i edukacija o pticama kao i povezivanje prirode i društva, a što je ostvareno informacijama o biološkim karakteristikama pojedinih vrsta te o onome što njihova pojava najčešće simbolizira.

9.19. Jabuka – klub koji ne truli već 45 godina

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu i GK Jabuka

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 13. prosinca 2013. - 2. ožujka 2014.

Autori izložbe: Ana Solter, Marijo Stojanović

Autori postava: Šesnić&Turković

Tehnička realizacija postava: Ivan Troha, Robert Vazdar, Damir Zbukvić

Opseg: plakati, fotografije, novinski članci, audio i video zapisi

Web: www.amz.hr

Vrsta: tematska, edukativna, informativna, multimedijalna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Povodom 45. rođendana, Glazbeni klub Jabuka u suradnji s Arheološkim muzejom u Zagrebu organizirao je multimedijalnu izložbu. Kroz sam postav izložbe posjetitelji se upoznaju s bogatom poviješću kluba kroz fotografije, ulaznice, novinske članke, plakate te video i audio zapise.

Priča o Jabuci započinje u veljači 1968. na Jabukovcu kada skupina entuzijasta pokreće klub. Jabuka je vrlo brzo postala hit među zagrebačkom omladinom. Udaljenost od centra nije sprečavala nekoliko stotina posjetitelja da petkom, subotom i nedjeljom dođu na ples.

„Priča o Jabuci priča je i o Zagrebu, i njegovoj, za naše prilike, fascinantnoj sposobnosti da prihvati, zavoli i na kraju apsorbira različite svjetske kulture i rock trendove, koji zatim žive samostalno životom tvrdokornih parazitskih supkultura. Još osamdesetih, zagrebačkim ulicama defilirali su punkeri, metalci, pa darkeri, breakdanceri, rockabilly i psychobilly fanovi, hardcoraši, rapperi, skins...you name it. Furali su furke, a „Jabuka” je sve to strpljivo skupljala pod svoju koru i nije ništa pitala.” G.Š.

9.20. Rimsko staklo Hrvatske – radionički reljefni žigovi

Organizator: Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej antičkog stakla, Zadar

Mjesto održavanja: Arheološki muzej u Zagrebu

Vrijeme trajanja: 18. prosinac 2013. - 10. veljače 2014.

Autor izložbe: Berislav Štefanac

Autor likovnog postava: Jadranka Belevski, Vedrana Jović Gazić i Berislav Štefanac

Stručna suradnica: Aska Šopar

Tehnička realizacija postava: Tehnička služba AMZ-a i MAS-a

Opseg: Izložba sadrži 157 staklenih predmeta iz rimskog perioda. Postav je popraćen dokumentarnim filmom, svjetlećim panelima s tekstovima i crtežima te uvećanim fotografijama nalazišta i predmeta. Uz originalne predmete u postavu će biti izložene replike antičkog stakla nastale kao rezultat eksperimentalne arheologije.

Web: www.amz.hr, www.mas-zadar.hr

Vrsta: arheološka, tematska, edukativna, informativna, multimedijalna

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Tema: Nalazi staklene građe iz rimskog razdoblja na području Hrvatske zapaženi su u većoj količini na istočnoj obali Jadrana. Uz Pulu (*Pola*), Bakar (*Volcera*), Omišalj (*Fulfinum*), Osor

(*Apsorus*), Skradin (*Scardona*) i Solin (*Salona*), brojni su stakleni predmeti pronađeni u Zadru (*Iader*) i njegovoj okolini. Značajnija su središta, uz Zadar, Starigrad (*Argyrunum*), Nin (*Aenona*) i Podgrađe kod Benkovca (*Asseria*). U kontinentalnom su dijelu Hrvatske nalazi iznimno rijetki.

Od desetak tisuća oblikovno raznolikih staklenih predmeta posebnu skupinu čine primjerci označeni reljefnim žigom na dnu recipijenta. Prema sadašnjim spoznajama, u Hrvatskoj je evidentirano 312 takvih primjeraka. Reljefni su žigovi najčešći na vrčevima i staklenkama kvadratična tijela, odnosno spremnicima za pohranu i transport raznih tekućih i polutekućih sadržaja. U manjem su broju zastupljeni na ostalim četverokutnim recipijentima kao što su Merkur boce, pseudo Merkur bočice i boce pravokutna tijela tipa amfore. Radioničke oznake potvrđene su i na spremnicima za pohranu skupocjenih kozmetičkih i ljekovitih pripravaka među kojima su posebno značajne boce i balzamariji spljoštena tijela. Posebnu kategoriju čine konične čaše s uleknućima s otiskom carskog novca.

9.21. Izložba plakata 5. Susreta restauratora i preparatora HMD-a

Mjesto održavanja: Muzej Brodskog Posavlja

Vrijeme trajanja: 9. svibnja – 30. lipnja 2013.

Autorica koncepcije: Slađana Latinović

Koordinator projekta: Damir Doračić

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Vrsta: pokretna, edukativna

U sklopu 5. Susreta restauratora i preparatora HMD-a 9.5. postavljena je izložba plakata s prezentiranim radovima restauratora i preparatora iz brojnih hrvatskih muzeja pri čemu je bila zastupljena većina hrvatskih regija. Izložba je postavljena u prostoru Muzeja Brodskog Posavlja i trajala je do kraja lipnja nakon čega je gostovala u Poreču tijekom 17. AKM-a.

9.22. Izložba *Orijentalni bogovi*

Mjesto održavanja: Skopje, Makedonska akademija na nauki i umetnosti

Vrijeme trajanja: 18.-21. rujna 2013.

Autor plakata: Ivan Radman-Livaja

Oblikovanje plakata: Srećko Škrinjarić

Korisnici: sve skupine posjetitelja

Vrsta: pokretna, informativna

Izloženo je osam plakata (roll-up, dimenzije 100x210) na francuskom jeziku za vrijeme trajanja kongresa *Romanising oriental gods? Religious transformations in the Balkan provinces in the Roman period.*

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- Časopis „Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu“ 3. serije, br. 45
format 20,5 x 28 cm
612 stranica
naklada 400 primjeraka
ISSN 0350-7165
- Zbornik „Radovi XVII. ROMEC-a - Rimska vojna oprema u pogrebnom kontekstu“
format 24 x 28 cm
560 stranica
naklada 500 primjeraka
ISBN: 978-953-6789-72-6 (Arheološki muzej u Zagrebu)
ISBN: 978-953-175-470-5 (FF Sveučilišta u Zagrebu)
- Zbornik sažetaka i program Znanstvenog skupa „Illyrica Antiqua 2“
format 21 x 29,7 cm
52 stranice
naklada 100 primjeraka
- Monografija *Životi Egipćana* autora Igora Uranića - izdanje iz serije „Opera varia Musei archaeologici Zagrabienensis - Izdanja Arheološkog muzeja u Zagrebu“, vol. 1
format 19 x 27 cm

216 stranica

naklada 300 primjeraka

ISBN 978-953-6789-75-7

- Katalog izložbe *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini*, ur. Maja Bunčić
format: 20,5 x 27,5 cm
56 stranica
naklada 300 primjeraka
ISBN 978-953-6789-76-4.
- Katalog izložbe *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja od pretpovijesti do srednjeg vijeka*
format 24 x 28 cm
120 str.
naklada 400 primjeraka
ISBN 978-953-6789-73-3
- Katalog izložbe *Transparent beauty – Glass from Croatian museums from prehistory to the middle ages*
format 24 x 28 cm
120 str.
naklada 200 primjeraka
ISBN 978-953-6789-74-0
- Katalog izložbe *Dva desetljeća hrvatske kune*
format 20,5 x 27,5 cm
64 str.
naklada 1500 primjeraka
ISBN 978-953-6789-71-9

Promotivni letci i deplijani

- *Vodič za slijepu i slabovidne osobe*
na crnotisku i brajici
naklada 700 kom
- Promotivni letak uz izložbu *Dva desetljeća hrvatske kune*

format 9,9 x 21 cm

naklada 1000 primjeraka

- Promotivni deplijan *I palača i muzej*
format 10 x 30 cm (preklopni)
naklada 500 primjeraka
- Promotivni deplijan *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja*
naklada 10000 primjeraka
hrvatsko/englesko izdanje
- „Arhimišove novosti“ 1-11/ 2013.
format A5, jednostrano i obostrano
ukupno 11 brojeva „Arhimišovih novosti“
- Promotivni letak za Lapidarij AMZ
Izrada 2 verzije uz događanja: „Muzejske pričalice“ i „Proljeće u Andautoniji“
format A4 - 2 stranice na preklop
isprint i presavijanje letka u nakladi od 200 primjeraka
- Promotivni letak „Etrušćani – nebeska božanstva i bogovi pakla“
format A4, obostrano - 2 stranice na preklop
- Informativni letak s programom za događanje „Noć muzeja - AMZ“
format A5, jednostrano
isprint na A4 formatu i izrezivanje letaka u nakladi od 200 primjeraka
- Informativni letak s programom za događanje „Noć knjige - AMZ“
format A5, jednostrano
isprint na A4 formatu i izrezivanje letaka u nakladi od 200 primjerak
- Informativni letak s programom za događanje „Dan muzeja“
format A5, jednostrano
isprint na A4 formatu i izrezivanje letaka u nakladi od 200 primjerak
- Informativni letak „Zagrebačka škola egiptologije“
format A5, jednostrano
isprint na A4 formatu i izrezivanje letaka u nakladi od 200 primjeraka
- Informativni letak izložbe *Tobolac ranosrednjovjekovnog ratnika*
format A5, jednostrano

isprint na A4 formatu i izrezivanje letaka u nakladi od 200 primjeraka

- Deplijan izložbe *Šenoino Blago – numizmatička zbirka A. Šenoae u AMZ*
format A4, obostrano

isprint na A4 formatu i presavijanje letaka na A5 format u nakladi od 200 primjeraka

Ostalo:

- Tisak kalendara "Andautonija 2014." s rimskim poslovicama (idejno rješenje: D. Kušan Špalj, likovno oblikovanje: Likovni studio, Zagreb). Naklada: 700 kom. U svrhu promocije i prodaje.
- Tisak Društvenih igara „Arheomemory“ (100 kom) i „Arheopuzzle“ (100 kom) u svrhu promocije i prodaje
- Tisak razglednica uz izložbu *Jabuka – klub koji ne truli 45 godina* (2000 kom) u svrhu promocije.

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

- Organizacija grupnih posjeta i stručnih vodstava u suradnji s kustosima i studentima arheologije, organizacija radionica i rođendanskih proslava (Z. Babić)
- Pedagoški odjel organizirao je ukupno 398 stručnih vodstava u realizaciji muzejske pedagoginje (128), kustosa (47) i studenata arheologije (223)
- Održano je 18 posebnih stručnih vodstava za polaznike dnevnih bolnica grada Zagreba, Udruga slijepih Zagreb, Centar za odgoj i obrazovanje „Slava Raškaj“, Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“, Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Udruga Svitanje, Dom za djecu Svitanje Koprivnica
- Održana su stručna vodstva prilikom otvorenja izložbe *Dva desetljeća hrvatske kune* i izložbe *Šenoino blago* (T. Bilić)

- Obavljeno je 5 grupnih i individualnih vodstava kroz izložbu *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini*. (M. Bunčić)
- Obavljeno 21 stručno vodstvo za studente arheologije i povijesti, domaće i inozemne kolege, gradišćanske Hrvate te Društvo Klasične gimnazije po izložbi *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja* (Z. Gregl)
- Obavljeno 11 posebnih vodstava po stalnom postavu *Antičke zbirke*, od kojih 6 na engleskom jeziku, za studente arheologije i povijesti, domaće i inozemne kolege (I. Radman-Livaja)
- 3 vodstva po izložbi *Mumije – znanost i mit* za studente Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za arheologiju i Katedre za muzeologiju i Hrvatskih studija, Odsjek za povijest (I. Uranić)
- Po Arheološkom parku Andautonija od 1. svibnja do 1. studenog održano je 75 vodstava za djecu i odrasle, te za osobe s posebnim potrebama (N. Perok, S. Nagradić Habus, D. Kušan Špalj, vanjski suradnici).

11.2. Predavanja

- Presentacija muzeja i predavanja i radionice „Dolazak Hrvata“ (3) održane su u Osnovnoj školi Trnsko (Z. Babić)
- Kolegij *Osnove muzejskog rada* na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu za studente 3. godine studija, ljetni semestar (J. Balen)
- Predavanje s temom *Arheološki parkovi i muzeološki prezentirani arheološki lokaliteti* u okviru kolegija J. Balen *Osnove muzejskog rada* na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (D. Kušan Špalj)
- Predavanje *Uvod u antičku numizmatiku* studentima diplomskog studija stare povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (T. Bilić)
- Seminar za nastavno osoblje osnovnih i srednjih škola na području Gorskog kotara u vezi programa popularizacije arheološke znanosti među učenicima i nastavnim osobljem osnovnih i srednjih škola (S. Mihelić)

- Održano predavanje *O izložbi „I palača i muzej – život od 19. do 21. stoljeća” – od ideje do izvedbe* u okviru kolegija *Uvod u muzeologiju* na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (A. Solter)
- Održano predavanje *Istraživanja na Vučedolu 1897. i 1938. godine – crtice iz arhiva Arheološkog muzeja u Zagrebu* u okviru seminara *Arheologija eneolitika* za 2. godinu diplomskog studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (A. Solter)

11.3. Radionice i igraonice

- Organizacija 18. muzejske edukativne akcije na razini svih kulturnih ustanova Republike Hrvatske na temu „Muzejske pričalice“ (Z. Babić)
- Realizirano je 152 radionice za različite dobne i ciljane skupine (dječji vrtići, osnovne škole, građanstvo, posebno najavljene radionice, radionice izvan muzejske ustanove, radionice kao dio rođendanskih proslava) na kojima je sudjelovalo oko 3350 djece. Radionice su najčešće ostvarene kao dio vodstava po muzejskim izložbama. Održane su sljedeće radionice:
  - „Pišemo i čitamo hijeroglif“ – 78 radionica
  - „Život u starom Egiptu“ – 3 radionice
  - „Pišemo i čitamo grčki alfabet“ – 3 radionice
  - „Budi Indiana Jones!“ – 13 radionica
  - „Mali egipatski umjetnici“ – 9 radionice
  - „Arhimišove pričalice o Arheološkom muzeju u Zagrebu“ – 7 radionica
  - „Uskrsna radionica“ – 1 radionica
  - „Maškare“ – 1 radionica
  - „Antički novac“ – 5 radionice
  - „Moderni Japodi“ – 2 radionice
  - „Rimsko Carstvo=Europska Unija?“ – 1 radionica
  - „Rimski mozaici“ – 4 radionice
  - „Restauratorska radionica“ – 1 radionica
  - „Život u kameno doba“ – 4 radionice
  - „Keltski ratnik“ – 1 radionica

- „Istražimo muzej zajedno“ – 4 radionice
- „Origami ptice“ – 2 radionice
- „Dječje igračke u pretpovijesti“ – 3 radionice
- „Rimska medicina“ – 2 radionice
- „Predenje i tkanje“ – 2 radionice
- „Nakit od stakla“ – 5 radionica
- „Umjetnost na staklu“ – 1 radionica
- Radionice „Rimski mozaici“ održane su u prostorijama Dječje knjižnice Ivane Brlić – Mažuranić i na Dječjem odjelu Gradske knjižnice „M2“
- „Restauratorska radionica“ održana je u prostorijama Dječjeg doma A. G. Matoš (Z. Babić, Z. Znidarčić)
- Tijekom ljetnih školskih praznika održale su se ljetne radionice na temu „Nakit od stakla“ koje su se vezale za privremenu izložbu *Transparentna ljepota – staklo u hrvatskim muzejima*. Radionice su trajale četiri dana na kojima su djeca izrađivala nakit od fimo mase po uzoru na nakit od stakla.
- Radionica napredni tečaj staroegipatskog jezika održana je za starije polaznike od ožujka do lipnja 2013. (I. Uranić, K. Šekrst)

Arheološki park Andautonija

- Nastavljen je rad na realizaciji projekta „Andautonija za djecu“ organizacijom radionica i igraonica za djecu u Ščitarjevu svaki vikend te za najavljene grupe. (D. Kušan Špalj, N. Perok i vanjski suradnici).
- Nastavljen je rad na realizaciji projekta „Andautonija za sve“ organizacijom radionica za djecu s posebnim potrebama (D. Kušan Špalj, N. Perok)

11.4. Ostalo

- U okviru izložbe *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini* ostvarena je suradnja s Grifonom, Centrom za zaštitu ptica grabljivica. Uz informacije o djelovanju centra, tijekom trajanja izložbe prikupljaju se sredstva koja će im po završetku izložbe biti donirana. (M. Bunčić)

- Pedagoški odjel organizirao je 25 rođendanskih proslava u prostorijama Muzeja. Jedna takva proslava sastoji se od interaktivnog stručnog vodstva i dvije radionice. Sve rođendanske proslave uvrštene su u računalnu bazu podataka sekundarne dokumentacije (S++).
- Pedagoški odjel sudjelovao je i vodio ovogodišnju 18. muzejsku edukativnu akciju povodom Međunarodnog dana muzeja na temu „Muzejske pričalice“, od 18. travnja do 18. svibnja u koju se uključilo 70ak muzeja, galerija, ateljea, centara za kulturu, knjižnica, javnih ustanova i sl., zajedno sa svojim područnim zbirka. Program koji se odvijao unutar Arheološkog muzeja u Zagrebu nazvan je „Arhimišove pričalice o Arheološkom muzeju u Zagrebu“, a vezao se za istovremenu izložbu „I palača i muzej“. Kroz mjesec dana održane su tri radionice, četiri igraonice i četiri posebna vodstva. U radionicama otkrivali smo prostorije koje inače nisu dostupne posjetiteljima i to na dan kada Muzej nije otvoren za posjetitelje. Kroz posebna vodstva utjelovljeni su likovi Šime Ljubića i Josipa Brunšmida, nekadašnjih ravnatelja Muzeja, koji su sa današnjom ravnateljicom Jacqueline Balen vodili posjetitelje po muzejskim izložbama. Središnja manifestacija cijele akcije održala se na Međunarodni dan muzeja u Arheološkom muzeju u Zagrebu.
- Pedagoški odjel započeo je rad na projektu „Muzej u posjeti“ kojem je cilj posjetiti djecu i mlade u bolnicama i ostalim zdravstvenim ustanovama koji nisu u mogućnosti doći u Arheološki muzej. Do sada smo posjetili djecu u Klinici za dječje bolesti Zagreb i polaznike Centra za rehabilitaciju Silver, gdje smo održali nekoliko radionica.
- Sudjelovanje na projektu „Popularizacija arheološke i antropološke znanosti među učenicima i nastavnim osobljem osnovnih i srednjih škola“ kroz razna edukativna događanja i radionice. Događanja i radionice održane su izvan muzeja, odnosno u gradovima gdje je gostovala izložba *Tekuća arheološka istraživanja*. Posjećeni su gradovi Čazma, Hrvatska Kostajnica i Fužine (Z. Babić, S. Mihelić). U Čazmi su održane dvije radionice na temu „Veliki muzej – mali muzej“ u suradnji s Gradskim muzejom Čazma i učenicima iz Osnovne škole Čazma. U Muzeju učenici su se upoznivali s arheološkim materijalom koji se tamo čuva iz vremena pretpovijesti, antike i srednjeg vijeka. U Hrvatskoj Kostajnici održane su dvije radionice na temu „Predenje i tkanje“ u suradnji s učenicima iz Osnovne škole Davorina Trstenjaka i Srednje škole Ivana

Trnskog, obje škole iz Hrvatske Kostajnice. U Fužinama je organizirana jedna edukativno – interaktivna radionica na temu „Pišemo i čitamo hijeroglife“ s učenicima iz Osnovne škole „Ivanka Trohar“.

- Suradnja na projektu „Rimska medicina“ kroz program E-medice, Institut za arheologiju, Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica i Škola za primalje. U Arheološkom muzeju održane su dvije radionice na kojima su se posjetitelji upoznali s razvojem rimske medicine, rimske bolnice i njezinim liječnicima, medicinskim instrumentima, ljekovitim biljkama i liječenjem rana.
- Na međunarodni dan osoba s invaliditetom održana su dva posebna stručna vodstva, jedno taktilno, pripremljeno za osobe s oštećenjem vida, a drugo vodstvo bilo je na znakovnom jeziku za osobe s oštećenjem sluha. Vodstvo na znakovnom jeziku održano je uz pomoć studentica s Edukacijsko – rehabilitacijskog fakulteta.
- Manifestacija „Proljeće u Andautoniji” održana je od 25. svibnja do 16. lipnja 2013. - svake nedjelje (od 12 do 18 sati) u Arheološkom parku u Ščitarjevu. Glavna tema manifestacije „Antika kao inspiracija“ obrađena je nizom radionica i izložbi, tako da su današnji umjetnici predstavili svoje radove inspirirane rimskim razdobljem (mozaici, nakit, crteži-karikature). Radionice za djecu također su se odvijale u okviru ove glavne teme, te je na samoj manifestaciji nastala izložba dječjih crteža i „rimski grad“ koji su „sagrađila“ djeca od kaširanih i obojenih elemenata. Svi posjetioci mogli su sudjelovati i u raznim radionicama i igraonicama na temu svakodnevnog života u rimskom gradu - izrađivati rimski nakit, klesati kamen, igrati rimske igre, oblačiti se u rimsku odjeću i dr. Svake nedjelje pripremala se i hrana prema rimskim receptima, a mogla se razgledati i izložba Mirisi u Andautoniji, koja je postavljena u Interpretacijskom centru Arheološkog parka, gdje se održavala i radionica rimskih mirisa u kojoj je bilo moguće složiti miris od sastojaka koji su koristili Rimljani. Tijekom manifestacije ulaz u Arheološki park bio bi besplatan, a događanje je bilo i marketinški popraćeno, najavljeno poslovicama FLOS EST NUNTIUS VERIS - CVIJET JE GLASNIK PROLJEĆA na plakatima, a izrađeno je i više prigodnih suvenira (magneti, šalice i dr.). U pripremi i realizaciji manifestacije sudjelovalo je više vanjskih suradnika (D. Kušan Špalj, N. Perok)

ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

- Dostava obavijesti, press materijala i objave na internetskim portalima i društvenim mrežama:
AMZ web. AMZ facebook, Moj Zagreb.info, blog.dnevnik.hr, Jutarnji list – online, Večernji list, net.hr, hop.hr, NOVA TV – dnevnik.hr, index.hr, zagreb.hr, Radio Gornji grad – online, Zg-magazin.com.hr, dnevno.hr, arheologija.hr, izaberi.hr, Muzejsko dokumentacijski centar – online, orahovica.hr, nezavisni.hr, scena.hr, nezavisni.hr najnovijevijesti.net, zagrebtouristinfo.hr, radio101.hr, Soundset, wish.hr, teatar.hr, radio kaj online, cro.time.hr, urbancult.hr, idemvan.hr, interpublic.hr. hrt.hr, slobodnadalmacija.hr, ravnododna.com, pogledaj.to, antenazagreb.hr, tportal.hr, vijesti.hr, objektivhr.com, gonnado.com, eventzz.net , allevents.in, eventmap.us, whereevent.com, slavonski.hr, muzika.hr, zbivanja.hr, omnisart.com, booksa.hr, modernavremena.info, uhvatal.hr, Onecroatia.info, dajsve.com.ka-urbani.com,glassismore.com, film-mag.net, poslovni-savjetnik.com
- Tiskovni mediji:
Večernji list, Jutarnji list, 24 sata, Zagreb Moj grad, Globus, City magazin, CA Inflight magazin
- Muzej je predstavljen na novom online turističkom vodiču *MyDestinationCroatia* koji je pokrenut u suradnji s nagrađivanom međunarodnom MyDestination.com mrežom.
- Svi pedagoški programi (radionice) oglašavani su u tiskovinama (Večernji list, 24sata, City magazin, Jutarnji list), radio (Prvi radio, Radio 101, Otvoreni radio, Hrvatski radio Prvi program, Hrvatski katolički radio, Media servis, Radio Sljeme) i televiziji (HRT, Nova TV, Mreža TV) i mrežnim stranicama (klinfo.hr, skole.hr, zbornica.com, profil.hr)
- Intervju za časopis Matica vezano uz izložbu *Dva desetljeća hrvatske kune*, članak izašao u travnju 2013. (T. Bilić).
- „Proljeću u Andautoniji“ održanom u svibnju i lipnju 2013. g. u Ščitarjevu, te o Arheološkom parku Andautonija izvještavali su elektronski mediji (HTV, Hrvatski radio,

Radio Sljeme, Radio Velika Gorica) te je u vezi s time dano i više izjava za tisak (D. Kušan Špalj)

- O arheološkim istraživanjima u Varaždinskim Toplicama dano je više izjava za tisak (Globus, Varaždinski tjednik) (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj, N. Perok)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Sudjelovanje u emisiji „Školski sat” s prilogom o aktivnostima vezanim uz program Međunarodnog dana muzeja, sudjelovanje u emisiji „Dobro jutro Hrvatska“ radi priloga „Baštinarnica“ koja je bila posvećena palači Muzeja i snimanje priloga o izložbi *Transparentna ljepota* za HRT (J. Balen)
- Sudjelovanje u emisiji HRT4 „Emisija“ s prilogom o aktivnostima Pedagoškog odjela tijekom trajanja izložbe *Mumije – znanost i mit* (Z. Babić)
- Prilog o muzejskoj edukativnoj akciji „Muzejske pričalice“ i programu „Arhimišove pričalice o Arheološkom muzeju u Zagrebu“ u eteru Hrvatskog katoličkog radija, Prvog radija, u emisiji „Baština“ Hrvatskog radija i emisiji „S mjesta u eter“ Radija Sljemena (Z. Babić)
- Prilog o radionicama „Rimsko Carstvo=Europska unija?“ i „Nakit od stakla“ u eteru Otvorenog radija i emisiji „Cvrčak“ Hrvatskog radija (Z. Babić)
- Sudjelovanje u televizijskoj emisiji „Školski sat“, Programa za djecu i mladež HRT-a na temu „Muzejske pričalice“ (Z. Babić)
- Sudjelovanje u televizijskoj emisiji „Puni krug“, Programa za djecu i mladež HRT-a s prilogom o radionici „Nakit od stakla“ (Z. Babić)
- Sudjelovanje u televizijskoj emisiji „Školski sat“, Programa za djecu i mladež HRT-a na temu „Jedna vrlo krhka priča o staklu“ (Z. Babić)
- Sudjelovanje u televizijskoj emisiji „Dobro jutro Hrvatska“ HRT-a s prilogom o edukativnoj radionici „Origami ptice“ (Z. Babić)
- Sudjelovanje u prilogu informativne emisije „Dnevnik Nove TV” za završnu svečanost 18. muzejske edukativne akcije „Muzejske pričalice“ i Međunarodni dan muzeja (Z. Babić)

- Sudjelovanje u informativnoj emisiji „Dnevnik“ i „Vijesti iz kulture“ HRT-a za završnu svečanost 18. muzejske edukativne akcije „Muzejske pričalice“ i Međunarodni dan muzeja (Z. Babić)
- Izjava za 24sata vezano uz prodaju američkog srebrnog dolara iz 1794. godine koji je postigao cijenu veću od 10 milijuna dolara (T. Bilić)
- Izjava vezane uz izložbu *Dva desetljeća hrvatske kune* za: Otvoreni radio, HTV (Dobro jutro Hrvatska), 2. program Hrvatskog radija, HTV1 Hrvatska uživo, Prvi radio (T. Bilić)
- Izjave vezane uz izložbu *Šenoino blago* za: Minijature Hrvatskog radija, Katolički radio, Radio Sljeme (T. Bilić, M. Nađ)
- Sudjelovanje u emisiji Minijature Hrvatskog radija vezano uz Numizmatičku zbirku AMZ-a (T. Bilić)
- Povodom izložbe *Let u prošlost: ptice u arheološkoj baštini* - sudjelovanje u radio emisiji *Kultura prije sna* (Radio Sljeme) te sudjelovanje u prilogu za *Dobro jutro Hrvatska* (HRT). (M. Bunčić)
- Povodom izložbe Gradskog muzeja Vinkovci *Prvi nalazi s avarskog groblja u Nuštru*, u Arheološkom muzeju u Zagrebu 24. siječnja 2013. do 03. ožujka 2013. godine: uz otvorenje izjava uživo o izložbi za Otvoreni radio (24. siječnja); za Znanstveni program HRT o Avarima i avaroslavenskim nalazima u Nuštru 2012. godine; 30. siječnja; za emisiju „Baština“ Hrvatskog radija 2 o avaroslavenskom groblju u Nuštru; 26. veljače (Ž. Demo)
- Sudjelovanje u emisiji „Drugi format“ HRT-3 (vod. Renata Margaretić Urlić) s temom zajedničkih stručnih i znanstvenih projekata i aktivnosti Muzeja Hrvatskih arheoloških spomenika (T. Šeparović) i Srednjovjekovnog odjela Arheološkog muzeja u Zagrebu; 15. travnja (Ž. Demo).
- Sudjelovanje u emisijama HRT-a povodom izložbe *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja* (Z. Gregl).
- Sudjelovanje u radio emisijama 2. programa Hrvatskog radija, radio postaje Velika Gorica, i Radio Sljeme o manifestaciji „Proljeće u Andautoniji“ (D. Kušan Špalj)
- Sudjelovanje u dokumentarnom filmu Hrvatske radiotelevizije „Put neandertalca“ (S. Mihelić)

- Sudjelovanje u emisiji „Dobro jutro Hrvatska“ - rubrika Baštinarnica - priča o dvije palače Vranyczany (A. Solter)
- Nova TV „Dnevnik Nove TV“ - Međunarodni dan muzeja - snimka izložbe *I palača i muzej* (A. Solter)
- Izjave tijekom otvorenja izložbe *Jabuka – klub koji ne truli već 45 godina*: “Hrvatska uživo”, HTV1 „Subotom ujutro“, 24 Sata „Vijesti“, HR2 „Drugi dio dana“ (A. Solter)
- Najave otvorenja izložbe *I palača i muzej*: HR2 „Baština“, HR2 „Vijesti iz culture“, Hrvatski katolički radio „Kulturne minute“, Radio Sljeme „Kultura grada“ (A. Solter)
- Sudjelovanje u emisijama Radio Sljemena „Kultura grada” i „Kultura prije sna” o izložbi *I palača i muzej* (A. Solter)
- Snimanja intervjua povodom izložbe *Mumije – znanost i mit* za: Nova TV „In-magazin“, TV Slovenija 1 program Vijesti, 3. program HTV – „Emisija“, 2. program HR, za emisiju „Gost urednik“, HTV 1 dječji program, Studentska TV (I. Uranić)
- Snimanje izložbe *Mumije – znanost i mit* za materijale o Zagrebu – Turistička zajednica grada (I. Uranić)
- Snimanje uz kratku demonstraciju za emisiju „Školski sat“ na temu „Restauracija“ (Z. Znidarčić).

12.3. Predavanja

- U sklopu Scene AMZ-a održano je nekoliko popularnih predavanja:
  - 28. veljače, Beatrice Gessler Lohr: *Tko je otkrio Belzonijevu grobnicu?*
  - 16. svibnja, Daniel Rafaelić: *Ramzes III i haremska urota*
  - 31. listopada, Radio drama, Rat svjetova Orsona Wellesa, projekcija i javno slušanje. Uvodno predavanje Daniel Rafaelić.
  - 4. prosinca, Joanna Sofaer: *Arheologija u učionici - iskustva s projektima CinBA*, predavanje i pokazna radionica
  - 5. prosinca, Joyce Tyldesley: *Nefertiti - ispisivanje nove povijesti najpoznatije kraljice Egipta*
  - 5. prosinca, Stevena Snapea: *Zawiyet Umm el-Rakham: utvrda s kraja svijeta*
  - 9. prosinca, Igor Uranić: *Egipatska mitologija*

- 19. prosinca, Kristina Šekrst: *Staroegipatski jezik nekad i danas*
- Priprema ciklusa predavanja u okviru projekta „Zagrebačke egiptološke škole“ koja će se održavati od ožujka do svibnja 2014. u tri kolegija: staroegipatski jezik i pismo, dinastijska povijest i mitologija. Predavači: K. Šekrst, D. Rafaelić, I. Uranić (pripreme I. Uranić)
- 25. ožujka 2013. Predavanje s temom *Kreativni turizam - Rimskodobni potencijal Varaždinskih toplica i Ščitarjeva*, na Nacionalnoj radionici u Splitu, organiziranoj u okviru europskog projekta Ruta rimskih careva. (D. Kušan Špalj)
- 4. travnja 2013. Predavanje s temom *Best Practices: Andautonia Zagreb*, u Ministarstvu vanjskih poslova, a u okviru skupa organiziranog povodom studijskog posjeta turističkih stručnjaka iz Tunisa (D. Kušan Špalj)
- *Arheologija u 19. stoljeću*, predavanje u Klovićevim dvorima povodom izložbe *Alegorija i Arkadija* (I. Radman-Livaja)

12.4. Promocije i prezentacije

U prostorijama Muzeja održane su slijedeće promocije i prezentacije:

- 17. travnja, predavljanje knjige Krešimira Filipeca: *Srednjovjekovno groblje i naselje Đakovo - župna crkva*, monografija, Odsjek za arheologiju, Zagreb 2010 (knjigu su predstavili T. Sekelj-Ivančan, S. Andrić, I. Pavlović i autor K. Filipec, mediator Ž. Demo)
- 14. lipnja, predavljanje novog broja časopisa „Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu“, 3.s., vol. XLV, 2012, posvećenog dr. sc. I. Mirniku (časopis su predstavili A. Rendić-Miočević, B. Migotti, P. Kos, T. Bilić, pozdravna riječ J. Balen)
- 12. srpnja, projekcija dokumentarnog filma *Eci, peci, peć* (organizatori: Centar za eksperimentalnu arheologiju i Institut za arheologiju)
- 27. rujna, promocija knjige Rujane Jeger: *Bez dlake na jeziku – o psima i ljudima* (organizator: Naklada Ljevak).
- 29. listopada, promocija knjige Hrvoja Potrebiće: *Kneževi željeznog doba*, Meridijani, Zagreb 2013 (knjigu su predstavili recenzenti M. Dizdar i T. Težak-Gregl, urednica P. Somek i autor H. Potrbića, moderator J. Balen)

- 14. studenog, Dan eksperimentalne arheologije: projekcija filma *Eci, peci, peć*, Okrugli stol o eksperimentalnoj arheologiji, rasprava uz video materijal (organizator I. Ožanić Roguljić, Institut za arheologiju)
- 9. prosinca, predstavljanje zbornika *Rimska vojna oprema u pogrebnom kontekstu*, radovi XVII ROMEC-a, Zbornik sa znanstvenog skupa održanog 2010. god. u Zagrebu, zajedničko izdanje AMZ i Odsjeka za arheologiju FF Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2013 (zbornik su predstavili M. Sanader, A. Rendić-Miočević, D. Tončinić, I. Radman-Livaja i J. Istenić, moderator J. Balen)

Djelatnici Muzeja sudjelovali su u slijedećim promocijama:

- 22. veljače 2013. J. Balen sudjelovala je predstavljanju *Novih izdanja Arheološkog muzeja Istre u Puli* u Svetim Srcima, Pula. J. Balen tom je prigodom predstavila novi broj časopisa „*Histria Archaeologica*“, vol 42, dok je T. Burić iz MHAS-a predstavio monografiju *Kamnik na kunfinu*.
- 25. rujna 2013. Predstavljanje engleskog kataloga izložbe *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja*, Muzej za umjetnost i obrt (J. Balen, M. Gašparović, Z. Maković, T. Lukšić)
- 16. studenog 2013. Radman-Livaja bio je jedan od predstavljača knjige *Rimski ratovi u Iliriku: povijesni antinarativ*, autora D. Džina i A. Domić-Kunić, u izdanju Školske knjige; Interliber.
- 11. prosinca 2013. Ž. Demo bio je promotor znanstvene monografije: Kornelija Minichreiter, Zorko Marković, *Beketinci Bentež - Naselje iz eneolitika, ranog i kasnog srednjeg vijeka*, Zagreb 2013; Institut za arheologiju, Zagreb.

12.5. Koncerti i priredbe

Održana su tri koncerta u ciklusu koncerata *Rane glazbe u Arheološkom*, u izvođenju Ansambla *Responsorium* (koordinacija J. Balen, A. Solter):

- 13. lipnja, *Fiori musicali Frescobaldijeve barokne ekstravagance*
- 16. studenog, *Tomaso Cecchino – Canti spirituali*
- 05. prosinca, *Gaudens gaudebo-barokni advent u Veneciji*

12.6. Djelatnost klubova i udruga

Priprema projekta *Klub prijatelja Arheološkog muzeja u Zagrebu* (osmišljavanje programskih paketa B. Ivić, vizualnog identiteta S. Škrinjarić, općih pravila i uvjeta ostvarivanja članskih pogodnosti M. Kršnjavi)

12.7. Ostalo

Press konferencije:

- U prostorijama Arheološkog muzeja u Zagrebu održane su dvije konferencije za novinare: povodom održavanja 18. muzejske edukativne akcije „Muzejske pričalice“ (organizacija HMD, 16. travnja 2013., sudjelovali E. Brunović, T. Lušetić, M. Arko Pijevac, Z. Babić i J. Balen), i povodom održavanja Međunarodnog dana muzeja (organizacija MDC, 16. svibnja 2013., sudjelovale E. Brunović, T. Cukrov, Ž. Jelavić, S. Latinović i Z. Babić)
- Sudjelovanje na press konferenciji održanoj u uredu gradonačelnika Novalje povodom završetka konzervatorsko-restauratorske obrade nakita iz Caske na otoku Pagu (D. Doračić).
- Konferencija za novinare povodom otvorenja izložbe *Transparentna ljepota – staklo iz hrvatskih muzeja*, Muzej Mimara, 19. lipnja 2013. (sudjelovali su J. Balen, M. Gašparović, T. Lukšić, Z. Gregl, L. Ratković Bukovčan, V. Jurić Bulatović, I. Lovrić)

Manifestacija Noć muzeja - 25. siječnja

- Pored stalnog muzejskog postava posjetitelji su mogli vidjeti i nekoliko zanimljivih povremenih izložbi: *Mumije: znanost i mit*, *Rimske zlatne naušnice iz AMZ-a* i *Prvi nalazi s avarskog groblja na poziciji Nuštar – Dvorac*. Posebnu pažnju i posjećenost izazvala je prigodna radionica izrade kopija rimskih naušnica pod vodstvom akademskog kipara Zlatka Odrčića. U *Museum shopu* organizirana je promotivna prodaja muzejskih suvenira i publikacija, a na već tradicionalnim Susretima u Lapidariju bio je iznimno velik broj posjetitelja. Muzej je bio otvoren od 18 do 01 iza ponoći.

Manifestacija Noć knjige - 23. travnja

- Muzej je bio otvoren od 18 do 24 sata. Gost večeri bila je književnica Rujana Jeger s predavanjem o psima, a povodom svoje, još neobjavljene knjige, *Bez dlake na jeziku – o psima i ljudima*. Tijekom večeri, svakih pola sata, bilo je organizano vodstvo po muzejskoj biblioteci. Ulaz u muzej bio je besplatan.

Manifestacija Međunarodni Dan muzeja i Europska Noć muzeja – 18. svibnja

- Na Međunarodni Dan muzeja osmišljen je cjelodnevni program počevši od podneva te večernji program koji se nadovezao na Europsku Noć muzeja, koji je trajao do ponoći. Nakon svečanog otvorenja program je nastavljen s Almarenskom družinom koja je izrađivala maštoviti nakit iz svijeta Međuzemlja i Gospodara prstenova, potom je Dječji zbor „Pahuljice“ imao glazbeni nastup, Udruga Pipilota za djecu je osmislila radionicu „Vremenska kapsula“. Studenti arheologije bili su obučeni u odjeću pretpovijesnog, antičkog i srednjovjekovnog doba, družili su se s publikom i vodili posjetitelje kroz muzejske izložbe. Javna ustanova „Maksimir“ imala je radionicu „Pričam ti priču“, Centar mladih Ribnjak kazališnu radionicu „Punkošipak“, a kolege iz Muzeja „Staro selo“ radionicu izrade cvijeća od krep papira. Student arheologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu Jagor Blažić družio se s publikom demonstrirajući im rad sa samostrelom te lukom i strijelom. Djeca iz Dječjeg doma A. G. Matoš imala su prodajnu izložbu svojih radova. Program Međunarodnog Dana muzeja završio je koncertom teen benda „Ritam ulice“ iz Velike Gorice, kada je započela Europska Noć muzeja s koncertom glazbenog sastava „Tri fir“ (organizacija Z. Babić, uz pomoć S. Latinović)

Susreti u lapidariju - Ljeto u Arheološkom muzeju u Zagrebu od 12. do 16. srpnja

U sklopu Ljeta u AMZ u večernjim satima je održano nekoliko predavanja, uz filmske projekcije, Daniela Rafaelića i Mirte Fraisman Čobanov.

- 12. srpnja - *Kod Agathe Christie*
- 13. srpnja - *Stoljeće filma i hipnoze*
- 14. srpnja - *Psihološki arhetipovi u mitovima i pričama*
- 15. srpnja - *Junakov put: filmska psihologija*
- 16. srpnja - *Autentičnost: od antike do danas*

- Povodom obilježavanja Dana europske baštine te Dana gradske četvrti Donji Grad, 23. rujna ulaz u Muzej bio je besplatan, a produženo je i radno vrijeme za posjetitelje.
- Akcija solidarnosti Cultureshutdown - CultureShutdown je inicijativa pokrenuta u siječnju 2012. od strane prof.dr. Azre Akšamija i prof.dr. Maximiliana kao odgovor na zatvaranje državnih kulturoloških ustanova u Bosni i Hercegovini. Rezultat akcije CultureShutdown-a jest virtualna izložba eksponata koje su sve ustanove na jedan dan zatvorile za javnost i uklonile iz izlagačkog prostora.
- Nagradna igra: „5 fotki za suvenir“ - sudionici su mogli osvojiti besplatne ulaznice za Muzej ako uslikaju plakate s motivima Arheološkog muzeja smještenih na gradskim lokacijama (B. Ivić)

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

- Aktivno odrađivanje svih PR i marketinških aktivnosti, organizacija i koordinacija vezana uz različita događanja - otvorenja svih izložbi, akcija i manifestacija, predavanja, iznajmljivanja prostora i dr. muzejskih događanja (S. Mijač Božek, B. Ivić)
- Oglašavanje - projekt *Mini-Cards* - godišnje oglašavanje Muzeja i izrada informativnih kartica za projekt minicards. Broj kartica: 3 (S. Mijač Božek)
- Redovita dostava muzejskih programskih aktivnosti za promotivne materijale TIC-a, HTZ-a, *ZGinyourpocket*-a te za potrebe raznih drugih web portala (S. Mijač Božek, B. Ivić)
- Rad na Projektu MDC-a – *Hrvatski virtualni muzeji* (S. Mijač Božek)
- Ispitivanje javnog mijenja posjetitelja/korisnika o Muzeju i muzejskim uslugama i aktivnostima putem *Opiniometra*, a u svrhu poboljšanja, proširenja i osuvremenjivanja usluga (komunikacija s javnošću – povratne informacije)
- Rad na projektu: *Evidencija posjeta muzeja* - obrada podataka o broju i vrsti posjetitelja u svrhu izrade statističkih izvješća (S. Mijač Božek)

- *PROJEKT: SMART GUIDE – audio vizualni vodič* kroz stalni postav i povremene izložbe:
- Vodič je dostupan WiFi bežičnom mrežom i nudi cjeloviti uvid u prezentiranu muzejsku građu i druge zanimljivosti koje su ispričane audio pričom, tekstom i foto galerijom. Redovito ažuriranje novih izložbi na hrvatskom i engleskom jeziku (ažuriranje B. Ivić, prijevod T. Bilić i S. Mihelić). Pored stalnog postava, postavljene su i najnovije izložbe: *Mumije - znanost i mit, Transparentna ljepota i Let u prošlost – ptice u arheološkoj baštini*.
- *Projekt - CRO MUSEUMS – prva mobilna muzejska aplikacija:*
Muzej je pristupio novom aplikacijskom sustavu koji objedinjuje sve hrvatske muzeje i galerije. Mobilna aplikacija namijenjena je svim posjetiteljima /domaćim i stranim/ koji žele bolje upoznati hrvatsku muzejsku baštinu. Aplikacija je dostupna na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku. Muzej je predstavljen s nekoliko fotografija, te drugim servisnim informacijama kao što je radno vrijeme, cijene ulaznica i sl. Posebno je zanimljivo što se nakon pregleda može ostaviti komentar i ocjena viđenog. Cilj aplikacije je pružiti brze, cjelovite i točne informacije o Muzeju te potaknuti što veći broj ljudi da posjete muzeje općenito i bolje se upoznaju s našom kulturnom baštinom.
Muzej je sudjelovao u projektu kulturne udruge OTIUM pod nazivom *Culture – museum hot spot* koji je namijenjen svim posjetiteljima grada Zagreba koji bi se na jednoj lokaciji mogli upoznati s cjelovitom kulturnom ponudom grada.
- *Museum shop* – redoviti rad na osmišljavanju novih suvenira i izrade replika muzejskih predmeta. Realizirana je nova serija Egipatskog nakita – ogrlice, narukvice i naušnice. Osmišljavanje novog proizvoda - BAG torbica dizajnerice Ane Gjivoje s motivima iz zbirke Muzeja. Izrađena je i nova replika poznatog japodskog privjeska iz Kompolja – četiri stilizirane ženske figure. Osmišljena je i nova, prepoznatljiva, lepeza ambalaže za muzejske suvenire kao i certifikati. Intezivirana je suradnja s drugim muzejskim ustanovama u smislu razmjene i prodaje suvenira i publikacija (S. Mijač Božek)
- Izrađeno je 20 parova replika naušnica prema predlošcima iz *Srednjovjekovne zbirke* koje potječu s nalazišta Kloštar Podravski – Pesci, a replike je izradio Zdravko Ladiš, akademski kipar – restaurator iz Zagreba (kordinacija M. Bunčić)

- Oblikovanje, prijelom i priprema za tisak kataloga, letaka, postera i plakata za izložbe i posebna događanja, web pozivnica i promo oglasa. Ukupno: 17 publikacija s ukupno 1504 stranice, računalna obrada 1199 fotografija i crteža te oblikovanje 17 naslovnica, 159 postera, plakata, informativnih ploča i natpisa, 9 pozivnica, 2 čestitke, 12 informativnih web optimiziranih vizuala, 500 izložbenih legendi i 200 cijena za potrebe Museum shopa (S. Škrinjarić).
- Nastavljena je realizacija projekta vizualnog identiteta Arheološkog parka Andautonija u suradnji s Likovnim studijem iz Zagreba, izradom suvenira (šalice, jo-jo, lutke, magneti i dr.) i kalendara Arheološkog parka. Također se izrađuju kopije nakita (narukvica, prsten) nađenih u istraživanjima u Ščitarjevu (D. Kušan Špalj, N. Perok).

Sponzorstva i donacije

- Ostvarivanje medijskog sponzorstva od Zagreb plakata i B1 plakata (B. Ivić)
- Sponzorstvo od knjižare Vuković&Runjić – za Međunarodni dan muzeja (B. Ivić)
- Sponzorstvo od Zagrebačke pivovare (B. Ivić)
- Ostvarivanje sponzorstva od firme *Vetropack straža i Bumbar* za izložbu *Transparentna ljepota - staklo iz hrvatskih muzeja* (B. Ivić)

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

- Arheološki muzej u Zagrebu tijekom 2013. ukupno je posjetilo 76470 posjetitelja.
- Od 1. svibnja do 1. studenog 2013. Arheološki park Andautonija u Ščitarjevu razgledalo je 4098 posjetitelja.
- Muzejske izložbe u drugim sredinama posjetilo je ukupno 7853 osoba.

Ukupan broj posjetitelja muzejskih programa u 2013. godini je 88421

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- Državni proračun: 13,2%
- lokalna samouprava: 73,2%
- vlastiti prihod: 7,9%
- sponzorstvo: 0,1%
- ostalo: 5,5%

15.2. Investicije

Obnova ulaznog portala i sanacija balkona - 284.090,76 kn

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Muzej je donirao desetak rimskih suvenira Hrvatskom društvu klasičnih filologa, Državnom povjerenstvu za provedbu natjecanja iz klasičnih jezika, koji će se dodjeljivati kao nagrade najboljim natjecateljima na ovogodišnjem natjecanju u Osijeku, od 10. do 12. travnja 2013.